8

Ч. 274 (14.827). ЛЬВІВ, субота 25. грудня 1937. Opłata pocztowa uiszczona g-tówką. РІК LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Наближається велике свято Різдва Христового, коли рік річно з усіх усюдів пливуть **дари на коляду Рідній Школі,** щоб було за що вчити й виховувати українську дитину.

Нехай же заздалегідь ладиться кожний українець, кожна українка, кожне товариство, організація й установа гідно стрінути Рідну Школу з великим Празником. Вже **від тепер аж до кінця січня** нехай несеться селом і містом, між старими й молодими одне гасло:

Даймо Рідній Школі гідний дар на коляду!

ПЛЄБІСЦИТ.

КОМУНІКАТ ПРЕЗИДІЇ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ РІДНОЇ ШКОЛИ.

Головна Управа Рідної Школи дістала від Городського Староства у Львові письмо з грудня (без дати) 1937. Л. Поль. ч. 1/35/37, в якому сказано, що ведення плебісцитової акції на Волині й Поліссі та організація плебісциту в місцевостях, в яких не минуло 7 літ від останньої зміни мови навчання згідно з розпорядком Президента Р. П. П. з дня 29. XI. 1930 (Дз. У. Р. П: ч. 82, поз. 644), „виступає проти обовязуючого права і є суперечне з постановами обовязуючого статуту" Рідної Школи. З огляду на те Городське Староство у Львові візвало Головну Управу на засаді статті 16 права про товариства з дня 27. X. 1932. (Дз. У. Р. П. ч. 94, поз. 808) занехати „розвивання тої суперечної з правом діяльности" та одночасно уділило Головній Управі „упімнення під ригором завішення чи пак розвязання Товариства".

Президія Головної Управи „Р. Ш." прийняла під увагу це письмо і рішила на засіданні дня 23. грудня ц. р., не залишаючи законних шляхів рекурсу чи пак оспорювання правильности стверджень Городського Староства у Львові:

1) не вести плебісциту в місцевостях, в яких ведення плебісциту не відповідалоб умовинам закону про організацію шкільництва з дня 31. VII. 1924. (Дз. У. Р. П. ч. 76, поз: 763) і виконного розпорядку Міністерства Віроісповідань та Освіти з дня 7. I. 1925 (Дз. У. Р. П. ч. 3, поз. 33), зокремаж розп. Президента Р. П. з дня 29. XI 1930 (Дз. У. Р. П. ч. 82, поз. 644); 2) візвати Управи Повітових Кружків РШ і Кружків РШ в місцях осідку староств, щоб поінформувалися в обводових інспекторатах, в яких місцевостях від останньої законної зміни мови навчання минуло 7 років і більше та щоб допильнували переведення плебісциту у тих місцевостях.

Президія Головної Управи Рідної Школи.

Демарш польської амбасади в Москві.

Польська амбасада у Москві зложила наркоміндєлові ноту у справі інцидентів на залізничому відтинку Шепетівка—Здолбунів. Нота рішуче відкидає всі совітські заміти у цій справі.

НАПАД НА НІМЕЦЬКУ АМБАСАДУ В МОСКВІ.

Минулої ночі коло півночі двох невідомих людей почало стріляти до нічного сторожа німецької амбасади в Москві (німецького громадянина), який відповів стрілами. Напасники втікли, відстрілюючися, і лишили під стіною амбасади драбину.

Радник німецької амбасади інтервеніював у цій справі у наркоміндєлі.

Вислід виборів до румунського сенату.

Як повідомляють офіційно, до румунського сенату ввійшло 102-ох представників урядового бльоку; 4-ох з національно-селянської партії; 4-ох з залізної ґвардії та 4-ох мадярів.

КОАЛІЦІЙНИЙ УРЯД — ЧИ НОВІ ВИБОРИ?

Обговорюючи ситуацію в Румунії, яка витворилася після виборів, „Парі Міді" допускає дві можливости у творенні нового уряду. Можливо, що повстане справді парляментарний уряд під проводом Константина Горатіяну, опертий на національно-селянській та ліберальній партії. Більше можливе, що премієром стане проф. Йорга.

Зате „Тан" подає, що у Букарешті рахуються з можливістю, що король розвяже щойно вибраний парлямент і розпише нові вибори; тимчасом при владі залишився би ліберальний уряд. З огляду на загострені партійні антагонізми, що виявилося при виборах, „Тан" уважає, що такий крок був би дуже рисковний. Коаліційний уряд був би більше підхожий, та його не легко склеїти з огляду на великі вимоги опозиції.

Відсіч зближується до Теруелю.

З години на годину збільшується натиск національних кольон, що йдуть на відсіч Теруелеві. Одна національна кольона наступає зі заходу на крило червоних коло Віллястар, друга — на схід від Теруелю, під Конкуд. Перша з тих кольон може поважно загрозити червоним, атакуючи їх зі заду. Друга національна кольона дійшла до горбків, які панують над шосою Селябас—Конкуд.

ТЕРУЕЛЬ БОРОНИТЬСЯ.

Комунікат національної головної кватири стверджує, що залога Теруелю відбиває всі ворожі наступи.

На шляху до Селядас знищено велику червону кольону. Червоні намагались віднискати втрачені становища, але потерпіли великі втрати.

Радіостація в Теруелю надала успокоюючі вістки, заперечуючи комунікати червоних.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ЙДУТЬ ВПЕРЕД.

Національне командування подає, що на відтинку Теруель національні війська постійно йдуть вперед, хоча мряка і важкий терен утруднюють похід.

Сказали чехи: „Народ собі..." — і стали собою. Наш ідеал здійсниться, коли кожна наша одиниця стане членом „Просвіти" й не жалуватиме датків на її велику працю. Всі шлім на „Дар Просвіті"! Нехай не забракне нікого!

Традиційний „Маланчин Вечір"

Тов. „Українська Захоронка" і „Карпатського Лещетарського Клюбу"

відбудеться

в четвер 13. січня 1938 р. в залі Почтовців при вул. Японській.

Ґранічари і кресовці.

Варшава, 23. грудня 1937.

Ґранічари — це не назва прикордонної румунської сторожі, щось у роді польського КОП-у, а чеське слово, що своїм змістом відповідає польській назві „кресовец". Слово „ґранічари" появляється під цю пору доволі часто на сторінках польської преси і то не тільки курієркового типу, що протичеську гецу вважає своєю професією, але навіть на шпальтах урядового органу ОЗОН-у — „Ґазети Польської". Цей саме щоденник, кермований віцемаршалом сойму та одним з провідних політиків проурядового табору Б. Медзінським, помістив 17. грудня ц. р. велику статтю п. н. „Ґранічарська політика" про відносини на чеському Шлеську та про протипольську політику чесько-словацького уряду.

У згаданій статті пробивається якнайвиразніше протичеський підхід її автора. Знаючи національні відносини, що панують від літ на просторі від Остравиці до Ользи і страшну — як пише — ненависть чеських „культуртреґерів" до всього, що польське, автор статті не має надії, щоби Прага хочби на час переговорів, ведених тепер представниками польського громадянства з чесько-словацьким урядом, припинила самоволю шлеської бюрократії і дошкулювання місцевими чеськими шовіністами польському населенню. Вони гуртуються головно у шлеській „Матіце Освети Лідовей" — у товаристві, що своїми завданнями відповідає завданням польського „Т. Ш. Л." у Східній Галичині, та при співпраці з чеськими й польськими комуністами роблять свою „ґранічарську" політику, не оглядаючись зовсім на Прагу. І вони теж — як пише „Ґазета Польська" у згаданій статті, роблять усі заходи, щоб не допустити до чесько-польського зближення, а запоруку польському населенню свобідного культурно-суспільного розвою вважають за загрозу прав чеських громадян на Шлеську. Ті чеські „ґранічари" відбувають гучні наради і зїзди, де ухвалюють протести проти замірів Праги.

Свою протипольську акцію мотивують вони життєвими інтересами місцевого чеського населення, що на терені між Остравицею й Ользою складається головно з чеської бюрократії урядової і численних чеських промислових підприємств. Знають вони добре, що фактичне зрівнання у правах польського населення з чеським мусить потягнути за собою ліквідацію штучно розбудованого та щедро фінансованого чехізаційного апарату. А це в свою чергу грозить утратою хліба та поворотом до Чехії кільком соткам „ґранічарів", котрі з ненависти до всього, що польське, зробили для

себе дохідну професію. З уваги на це автор статті дивиться скептично на теперішні заходи польського громадянства щодо дійсного замирення з чеською владою на підставі фактичної рівноправности поляків і чехів на Шлеську.

Треба знати, що осілого польського населення на шлесько-моравському пограниччі є мало що більше, як сто тисяч — поляки як своє максимальне число подають цифру к. 200.000 і є вони там у значній частині найновішим напливовим елеметом і на цій території творять цифрову національну меншину, зложену переважно з робітників. У відошенні до загалу населення цілої держави творять поляки цілковито незначний дріб — таке число, з яким у Польщі ніхто не рахувався би. І це маленьке число поляків має розбудоване своє шкільництво, не тільки приватне, але й державне, а ми, що маємо в Польщі понад шість міліонів населення, можемо глядіти лише з повною заздрістю на шлеських поляків, які мають теж сильно розбудовані свої національні установи на всіх ділянках життя. Ми тут у Польщі відповідно до нашої чисельної сили залишаємося далеко-далеко за шлеськими поляками!

Нема там теж таких систематичних зоольогічних нападів у чеській пресі на поляків, як це діється супроти нас на сторінках польської преси відомого автораменту. Недавно передовий чеський публіцист Ф. Перовтка на шпальтах півофіційного урядового органу „Лідове Новіни" оголосив статтю, в якій піддав річевій критиці політику уряду супроти національних меншин, зокрема і супроти поляків. У своїх висновках стверджує він, що в інтересі самої держави лежить передовсім, щоб держава своїми ділами і зарядженнями могла довести, що обєктивно та вповні справедливо трактує у всьому свої національні меншини.

Наладнано теж і безпосередні розмови представників польського громадянства з чеським урядом. Після промови польського посла д-ра Вольфа в недавній буджетовій дискусії у чеському соймі, у якій він признав виразно, що є деякі рішення чесько-словацького уряду супроти поляків і висказав переконання, що по цьому прийде порозуміння між Польщею і Чехословаччиною, що його вважає за конечне для обох держав з оглядів політичного і господарського, премієр д-р Мілян Годжа 7. грудня ц. р. приняв на довгій конференції польських представників. Були там заступлені всі польські партії, крім комуністів, а саме партії: католицька, людова і соціялістична.

Делеґація предложила премієрові меморіял зі своїми домаганнями, як пропорціональна участь поляків у державній службі та в державних підприємствах, участь у державних доставах і субвенціях, признання чесько-словацького громадянства усім полякам, що живуть у Чехословаччині понад 15 літ, повна свобода діяльности польських товариств та організацій, пограничні полекші і у зносинах з Польщею, приняття до служби всіх польських звільнених державних урядовців і залізничників та до праці в приватних підприємствах усіх поляків, що їх звільнено з політичних причин. У ділянці шкільництва меморіял висунув домагання удержавлення одної польської ґімназії і цілої низки інших шкіл, відкликання з польських державних шкіл усіх чеських учителів та перенесення польських дітей з чеських шкіл до польських.

Премієр д-р Годжа ствердив у своїй відповіди, що піднесені домагання не є суперечні з постановами конституції, що уряд розгляне їх подрібно і є рішений їх приняти. Висказав теж щире бажання уряду усунути всі непорозуміння між чехами й поляками і прохав делеґацію, щоб передала польському населенню вислови симпатії, які він має для нього.

Дещо з предложених польських домагань чесько-словацький уряд вже здійснив, або здійснює, не оглядаючись цілковито на ворожі вигуки своїх „гранічарів" та здійснюючи національне замирення проти їх волі.

Пригляньмося польським „кресовцям", що нагадують чеських „гранічарів". Діяльністю „кресовців" займались ми нераз на сторінках „Діла" і щойно недавно з приводу деклярації Порозумівавчого Секретаріяту Польських Суспільних Організацій у Львові під проводом корпусного команданта ґен. Токажевського-Карашевича. Як відомо загально, польські „кресовці" на українських етнографічних землях уважають виключно себе, а не центральний уряд, за одинокий чинник, що має реґулювати по свому польсько-українські взаємини і то на основі не рівнорядности, а цілковитої супремації польської сторони. У Східній Галичині провідну ролю у згаданому секртаріяті мають такі наші беззастережні вороги, як проф. Станіслав Ґрабський і проф. Ромер та взагалі недавні ще офіційні ендеки, а такі люди — очевидно — не можуть довести до ніякого національного замирення.

Віджила теж значно і безпосередня акція кресових ендеків, яких чимало причалило до ОЗОН-у, не змінивши по суті своїх дотеперішніх переконань — і як державні урядовці зробили відразу блискучу карієру. Подану вище „Ґазетою Польською" характеристику чеських „гранічарів" на Шлеську можна у сто відсотках віднести до наших польських „кресовців". І мотиви їх діяльности зовсім схожі.

Одна ріжниця. Чесько-словацький уряд не дозволив „гранічарам" поладнювати по їх рецепті польсько-чеські взаємини й ініціятиву взяв у свої руки. Що більше. Уряд зачав уже здійснювати польські домагання і деякі вже таки здійснив. А на південно-східних і східних „кресах"? Не слідно тут ніякої урядової ініціятиви і полишено вільну руку таким особам, як ґен. Токажевський-Карашевич або професор Ґрабський і Ромер. Не поладнано в цілости жодної з 18 справ, що їх предложила урядові ще з кінцем 1935 р. Українська Парл. Репрезентація, при чому більшости з них не рушено навіть з місця. І нема великої надії, щоб у цьому настала якась більша поправа. Своїх „кресовців" не взяв польський уряд у шори, як це зробив чесько-словацький уряд зі своїми „гранічарами".

І „кресовці" проявили в останніх часах справді неабияку діяльність, особливо на Волині. Відомий редактор „Бюлетину П. У." В. Бончковський мав недавно в Луцьку відчит п. н. „Заґаднене кресове", де висунув тезу спільного польсько-українського володіння на Волині. Небавком потім виголосив там відчит на тему національних відносин на Волині вшехпольський діяч Міхал Старчевський, у якому маніфестаційну масову участь взяла ціла луцька польонія з офіцирами, урядовцями, духовенством і міщанством. Промовець відмовив навіть права самостійної нації, сказав, що навіть якути на Сибірі мають більшу національну свідомість, як українці чи русини, та під гураганний аплявз приявних закінчив тим, що право виключного володіння на Волині, всупереч поглядові воєводи Юзефськогоо, мають тільки поляки, себто лише волинські „гранічари".

Справу анальоґії між „гранічарами" і „кресовцями" порушив у буджетовій комісії пос. Пеленський у своїй довшій промові, якій уважно прислухувався і премієр ґен. Складковський. Однак сумніваємося, чи з цієї анальоґії витягне він відповідні висновки.

Д-р Ст. Баран.

На москвофільському подвірі.

IV.

НАЗУСТРІЧ НОВІЙ „ГАЛИЦКО-РУСКІЙ" ПАРТІЇ.

Нова москвофільська партія?! Без всіляких хитрощів заявляємо просто русским патріотам, що не досить змінити вивіску, на місце д-ра Хиляка посадити д-ра А. Копистянського, д-ра Р. Ваврика, чи д-ра А. Павенцького і заявити, що нова партія „є". Мало рахувати на „пособіч" з лемківської Адміністратури й на замасковані державні субсидії та заздалегідь ділити між собою „теплі місця".

Поперше, нема вже чим ділитись, а подруге, москвофільський рух в Галичині завдяки силі української національної ідеї та крутійству й орґанізаційній бездарності власних керманичів так підупав, що таки й нема кого репрезентувати. Якщо при виборах 1907-го року на москвофільських кандидатів упало 180.000 голосів і на українських 370.000, то при виборах у 1930. році на всіх москвофільських кандидатів упало заледви 15.400 голосів. І то з часі, коли масові репресії влади проти українського національного табору, інтеліґенції і селян, повинні були сцементувати москвофілів та придбати їм прихильників зпоміж „спокойнего людку". Але саме в цьому й траґедія москвофільських політичних моґіканів: вони від часів Дідицького й Наумовича, через Маркова й Дудикевича аж до Вальницького (лівого) й М Бачинського (правого) живуть непохитною традицією — спіратися на посторонні чинники, тягнути соки з чужих джерел, ввесь свій рух та всю свою діяльність базувати на порозумінні з чужими та на залежності від чужих! Оцей брак самостійницького стрижня, брак ідеї, що моглаб захопити та не була залежна від зовнішніх успіхів і невдач, це головна причина провалу цього москвофільського парт.-політ. життя. Ідеольоґічна пустка не могла зродити ідейних одиниць, які не жахались би всяких терпінь, позбавлення матеріяльних вигод та користей. Зпоміж москвофілів безумовно теж чимало людей натерпілось: але скільки їх ішло до Талерґофу з вірою і гордістю, що терплять за іде[illegible] Ідеольоґія Талерґофу" — це щойно груб[illegible] винахід, дочеплюваний „пост фестум", як декорація, якою москвофіли так дорожать, свідомі, що це єдина нагода покликуватись на мученицьке минуле! Яка це „тривка ідея" „русскаво єдінства", коли в 1917. році розвалився був раз цілий той величавий будинок, як домик із карт, і коли сьогодні тією ідеєю треба виправдувати жах сталінського божевільного терору!

Але яка ріжниця між галицькими москвофілами та російськими комуністами! Сьогодні російський комуніст це чудовище, яке викликує в усьому світі омерзіння. Але в початках підпольної, потім явної революційної роботи большевики йшли під прапорами вселюдських ідеалів, боролися під тими прапорами, гинули за них і тією своєю боротьбою втягали у сферу своїх впливів міліонові народні маси і неросійських народів: доказом була популярність большевиків і на Україні (Директоріятський період з Зеленим, Волохом і і.), доказом теж Таращанська дивізія. Скільки то зпоміж старих большевиків, яких нині Сталін так ревно на лоно Авраама висилає, гнило по сирих казаматах, у боротьбі з соціяльною і політичною несправедливістю, з гнетом широких селянських та робітничих мас. Декаденція ідеольоґічного руху — це інша річ, — та зовсім інша річ відсутність взагалі ідеї.

Та крім ідеольоґічного стрижня потрібна політичній партії програма з витиченням тих реальних цілей, до яких дана партія змагає. Не обійтись без сконкретизування засобів, якими партія в змаганні до цілі може розпоряджати. Конечною є дисципліна, солідарність партійних однодумців, почуття обовязку супроти свого загалу, конечний поділ праці, кадр партійних діячів на верхах і низах, треба врешті мати ті матеріяльні засоби, без яких про життя партії нема що й думати!

Щож показує дійсність?

Де ті зруйновані, змарновані власні капітали, де ряди чесних, на жертву й на посвяту здатних москвофілів, які булиб готові в рямцях конституцією забезпечених законів — принести в жертву ідеї свої вигоди, своє добро чи може навіть здоровля?

Варта би раз довідатися, як представляєть-ся та ідея, чиста, позбавлена всяких софізмів та публіцистичних викрутасів, роблених у залежности від конюнктури? До чого змагають москвофільські діячі на полі політичнім, економічнім, культурно-освітнім? Яку ще іншу ціль ставлять вони собі, крім принизливо-услужливого виконування приказів, вишукування низів кількакратними поруками уділів та викидання на брук своїх інтелігентних робітників із зруйнованих установ?! Де ті кадри фахових працівників патріотів на народній ниві, деб вони чесно старались за економічне піднесення сільського люду, за культурне піднесення його на рівень західно-европейських народів? Де бодай одна заснована ними й утримувана школа, яка не допускалаб дітей до денаціоналізації?! „Культурна єдність русскаво народа" це високопарне гасло, але в чім москвофіли проявляють його живучість, як його реалізують? І це „єдинство" хоч би тільки по сокальський кордон — це таки ще не політична програма!

Мало на селі „День Русской Культури" улаштувати, мало новий Талергофський Зїзд зорганізувати, на який задовжена Ставропігія в разі потреби заплатилаб один поїзд та о. Медвецький другий, щоб звезти кілька тисяч людей, охочих скористати з нагоди та приїхати до Львова. То все лиш мильення очей, не конкретна, позитивна праця. Пан Міхал Бачинський та семичленна „Руска Аграрна Партія" теж улаштовували „зїзди".

Народні маси відвернулись від своїх керманичів: це так наглядно видно з результатів усіх виборів та з занепаду москвофільської кооперації. „Русскі патріоти" між собою не всилі навіть найти директора для „Защити Землі", адміністратора для „Русского Пріюта", чи редактора для одномісячника „Русских Дам", так, що мусять їх шукати між російськими емігрантами, бо чесні „свої" люди з ними говорити не хотять, — то можна хіба мріяти про новий гурток карієровичів, але не про партію!

Коли у москвофілів нема почуття самопожертви та обовязку супроти своїх людей, установ і народу, якщо вони навіть **одного марного склепику у Львові не всилі удержати**, коли купуючі у жидів москвофільські сільські кооперативи про солідарність і не чули, то здається, що й про нову партію ліпше мовчати, ніж на сміх себе виставляти!

(Докінчення буде.)

Українці видають ґазету в анґлійській мові.

(Від нашого кореспондента).

Торонто, початок грудня 1937.

Дня 2. грудня ц. р. появилося в Торонті, Онт., Канада, перше число нової ґазети в анґлійській мові, тижневика „The New Canadians" („Новоканадійці"). Головним редактором цієї ґазети є М. Петрівський, його помічниками І. Корчинський та І. Ґрудев. Перші два відомі українські діячі — М. Петрівський знаний канадійсько-український письменник, І. Корчинський кілька літ видавав і редаґував український часопис у Торонті „Український Робітчик". Останній із вичислених трьох є болгарином.

Сама назва ґазети каже про її завдання. Річ у тому, що в Канаді „новоканадійцями" називають усіх тих, що іміґрували сюди з інших країв та приняли канадійське громадянство. Ця велика група повноправних канадійських громадян складається із членів прерізних національностей. Найбільшу скількість у цій групі становлять українці, тому то й українці є редакторами й ініціяторами згаданої ґазети.

Потреба такої ґазети тут пекуча. Деякі кола зпоміж пануючої в Канаді нації — анґлійців, безпідставно застрашені великими поступами новоканадійців, головно українців, розпочали останніми роками кампанію проти них. Виголошено багато принагідних промов, скермованих проти новоканадійців та списано багато паперу в анґлійській пресі. Причина цьому всьому — страх перед „Чужинецькою небезпекою". Розуміється, що така кампанія мала деякі успіхи і спричинила досить гнітучу атмосферу серед менше критичних анґлійських кол.

Щоб уменшити страх перед цією „чужинецькою небезпекою" і направити отсі занепокоєні анґлійські кола на шлях толеранції та взаємозуміння супроти новоканадійців — оце трудне завдання взяли на себе видавці нової ґазети.

Перше число робить досить приємне враження, хоч дещо неприємно разять у ньому передвиборні оголошення із великими кандидатськими фотографіями, але, розуміючи деякі труднощі, ми не повинні цього брати за гріх видавцям. Більшість статтей у цьому числі присвячена українським справам. По прочитанні читач переконується, що писали їх люди, які знали, про що пишуть.

Отже завдання нової ґазети трудне й відповідальне. Нам не лишається нічого, як тільки побажати видавцям і редакторам витривалости та добрих успіхів. **Г. М.**

Окупаційний страйк у фабриці військових літаків.

Вчора (четвер) пополудні вибух окупаційний страйк у 3-ох великих промислово-летунських заведеннях, які удержавлено недавно з огляду на те, що вони продукують засоби оборони держави.

Є це перший окупаційний страйк у державній фабриці Франції.

СТРАЙК У ТОРГОВЛІ ТА У ТРАНСПОРТІ.

У всіх більших париських харчевих крамницях страйки тривають у транспортових товариствах також.

У четвер рано вибух окупаційний страйк в електромонтерському заведенні „Альстон".

СТРАЙК У ПЕКАРНЯХ.

У департаменті Сени і Льоари проголосили страйк на тлі конфлікту з підприємцями щодо 40-годинного дня праці; власники пекарень замкнули крамниці. Військова інтендантура засмотрює цивільне населення у хліб.

У Марсель робітники пекарень проголосили 24-годинний страйк.

ФРАНЦУСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РІШИВ ПРОДОВЖИТИ ПАРИСЬКУ ВИСТАВУ НА 1938. Р.

Французька палата послів приняла вчора (пятниця) 337-ма голосами проти 260 законопроект про продовження париської вистави на 1938. рік. Велика більшість держав, які взяли участь у виставі, також висловилася за продовженням вистави.

З українського життя у Варшаві.

ЦІКАВИЙ РЕФЕРАТ ПРО „ВИБОРИ" В СОВІТАХ.

Заходами клюбу „Прометей" улаштовано 6 мин. четвер цікавий виклад д-ра М. Ковалевського на тему: „Совітські вибори і поневолені народи С. С. С. Р." Прелеґент — один з кращих знавців совітських відносин обговорив основно поодинокі етапи большевицької політики від революції 1917 р. та оперуючи найновішими даними, схарактеризував настрої, що панували в Совітах у день виборів. Прелеґент дійшов до висновку, що совітські „вибори" слід уважати останнім акордом большевицької політики. Обговорюючи зокрема ситуацію на В. Україні, заявив прелеґент, що скрізь по Україні більш як коли лунає тепер гасло: „Є порох у порохівницях".

Зібрані на відчиті члени „Прометея", журналісти й запрошені гості вшанували кількахвилинною мовчанкою память померлого ґрузинського діяча, б. міністра **Сімона Млівані**.

З СОЮЗУ УКРАЇНОК-ЕМІҐРАНТОК.

Дня 5. грудня ц. р. відбулося у Варшаві відкриття Клюбу Союзу Українок-Еміґранток. Голова Союзу п. М. Лівицька привітала зібраних пані, зазначуючи у промові ролю і значіння цього клюбу та подаючи інформації щодо програми чергових зібрань (реферати, обмін думок, дискусії та розваги).

Програмовий реферат виголосила п. Н. Холодна на тему: „Завдання українського жіноцтва в сучасному положенні українського народу". Аналізуючи ролю української жінки і порівнюючи її з ролею жіноцтва державних народів, прелеґентка ствердила, що тримаючись історичної традиції та маючи на увазі поневолений стан українського народу, мусить українська жінка плекати в собі чесноти громадянки з усіма чеснотами жінки та матері. Особливо важні завдання стоять перед жінкою-матірю і жінкою-виховницею з огляду на те, що український нарід не має своєї школи.

По рефераті виязалась оживлена дискусія на тему притягнення до громадянської праці молодого покоління українського жіноцтва. Серед інших у дискусії брали участь п. п. О. Саліковська, С. Пирогова, Н. Розуміева, В. Власенко, Мазуркевич. Особливо вичерпуюче обговорила цю справу п. К. Чайковська. Також і голова Союзу подала свої спомини про громадську працю української молоді за дореволюційних часів.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ МИСТЕЦЬКОГО ГУРТКА „СПОКІЙ".

Річні Загальні Збори Мистецького Гуртка „Спокій" пройшли у поважній, діловій атмосфері. Після вичерпання передбаченої програми перевибрано управу, до котрої ввійшли пп. проф. **Петро Меґик** (довголітній голова), **Петро Андрусів** (заступник голови), **Ніл Хасевич** і **Юрій Миш** (секретарі) та інші.

Загальні Збори постановили в низці актуальних рішень м. ін. улаштувати десятилітню ювилейну виставу праць членів „Спокою", видати пропамятну книгу та поширити діяльність іструючого вже курсу костюмольоґії (зі спеціяльною увагою на збереження української військової ноші й однострої).

Діяльній організації слід побажати повного успіху. **КТВ.**

По широкому світі.

В українських совітських містах святкували 20. роковини утворення УССР.

Король Іраку підкреслив у престольній промові, що його уряд підтримує добрі взаємини зі сусідами, змагає до консолідації взаємин з Анґлією та зокрема дбає про армію.

Японський ґенерал Матсуї наказав японським військам, що воюють у Китаю, звертати пильну увагу на територіяльні зобовязання Японії.

Новий британський посол у Ліссабоні зложив повновласти президентові Портуґалії.

Египетська партія Вафд ухвалила вотум довіря премієрові Нагасові паші та загрозила, що виключить кожного свого члена, який узяв би участь в якомунебудь іншому кабінеті.

Голяндський міністр закордонних справ видвигнув проект, щоб Голяндія, Бельгія і скандинавські держави визнали анексію Абісинії.

Свято „Просвіти" у Львові.

В середу 22. ц. м. відбулось у Львові глибоке своїм змістом свято „Просвіти". Почалося воно архиерейською Службою Божою у Преображенській церкві, яку відправив в асисті численного духовенства Преосв. Іван Бучко. Церква виповнена була представниками всіх центральних установ і товариств (деякі з прапорами) та вірними. Високопатріотичну проповідь виголосив о. Дурбак. Служба Божа закінчилася відспіванням многоліття для „Просвіти" та пісні „Боже Великий, Єдиний". Опісля в домівці „Просвіти" представники українських установ та всіх львівських читалень складали на руки голови Товариства „Просвіта" д-ра Івана Брика та його заступника проф. Омеляна Терлецького бажання „Просвіті" з її сімдесятьліттям та вписувались у памятну книгу Т-ва. Всіх підписів зложено 76. Зокрема наспіло досі письменних привітів від львівських товариств та орґанізацій 43 і з краю 230. Привіти, як зачуваємо, пливуть нестримно далі.

Американська контроля над японськими рибаками.

Морська влада Злучених Держав суворо наказала справджувати власність усіх японських рибацьких суден, які появляться коло американських берегів або островів. На тій основі американські урядовці затримали вчора 16 японських рибацьких суден.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ.

Американський консуль у Шанґаю запротестував учора перед японською військовою владою проти японських вояків, які зневажили американський прапор у Вупу.

—o—

„Під безпосереднім проводом товариша Сталіна".

Свято міської ради в Києві у честь двацятиріччя большевизму на Україні.

(За київським радіом.)

В четвер 23. ц. м. в год. 5. попол. зачалося святочне засідання міської ради Києва з приводу 20-річчя большевизму на Україні. До президії вибрано 65 осіб на чолі з Косіором (на другому місці був Петровський, оплескуваний авдиторією слабше, ніж Косіор). До почесної президії ввійшли всі московські матадори. Почесним головою вибраний був очевидно Сталін під смішно-довгі оплески присутніх і при звуках III. Інтернаціоналу.

Збори проходили в українській та російській мові. Замітне, що в рефераті, в якому були самі славословія большевизмові і випади проти українського націоналізму, підкреслена була кількакратно нібито велика любов українців до „братнього" могутнього російського народу. З історичних неправд варто подати, що — мовляв — большевизм передістався на Україну тріюмфальним походом українського і російського пролетаріяту „під безпосереднім проводом товариша Сталіна".

Подяка.

Оцим складаємо нашу щиру подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за дуже скоре виплачення повної обезпеченої суми по нашому бл. п. Батькові о. Михайлі Гірнякові, пароховій в Любачеві.

Залишившися на світі без Батька і без Матері відчули ми глибоко вагу та суспільне значіння життєвих обезпек, отже хочемо цією нашою подякою Товариству „КАРПАТІЯ" причинитися до поширення і поглиблення в нашому громадянстві ідеї життєвих обезпек.

Любачів, у вересні 1937.

Марія Люба Гірняк, Зиновія Гірняк, Богдан Гірняк.



ІВАН ЦУРКОВСЬКИЙ.

Землячка на чужині.

(До творчости П. Куліша. У 40-ліття смерти Куліша і 30-ліття смерти М. Вовчка.)

У цій статті хочемо прослідити вплив Марії Маркович та її життя, точніше її побуту за границею на поезію Куліша, що був літературним провідником у початках її літературної творчости та видавцем перших її творів. Як він щиро був захоплений першими її оповіданнями, що їх читав з присланих рукописів, видно з його листу до жінки з червня 1857 р.:

„Одержав я від жінки Марковича нове оповідання з народнього життя. „Чудо, чудо" — кличу як Грабовський. Нічого подібного ще не було в нашій літературі. Важне тут те, що нема видумки, все було, все сплалося і розказано именно так, як було і склалося, але яка мова, які форми! Чудо, чудо! Я навіть не читав з остраху, що не зрозуміють так, як я розумію, а це обидливо. Коли напечатаю, нехай тоді кожен розуміє по своїм силам. Та кажу, що це, золоте дно для будучих українських письменників. ...Жінка Марковича — це ґеніяльна акторка, яка приймає на себе вид молодиць і бабусь наших і грає ролі за них так, що не всюди згадаєш, що охоплене з натури, а що придумане в пориві акторського натхнення. Та головне, як відчута істота народнього характеру! Одні тільки пісні кращі за ті речі".

У передньому слові до видання „Народніх оповідань" з 1858 р. він також признає велику вагу її оповіданням тим, що вона малює селян такими, якими вони стоять перед нашими очима, не так як на них звикли дивитися зверху, але як вони самі на себе дивляться та складом їх мови. Таке споглядання народнього життя це, як він каже, розуміння народнього життя здоровим умом і гарячим серцем": тут народ лицем до лиця, промовляє своїм словом, своєю щирою мовою про своє життя. Це не якісь поеми з народнього життя, це жива етнографія, що стане колись основою нашого народнього письменства.

Два роки пізніше, в передмові до збірника „Хата" видно вже еволюцію у поглядах Куліша на письменство та його завдання. Говорячи про оповідання Марії Маркович, він признає їх вагу як етюдів з натури, але притім зазначує, що письменниця не виявляла ще самої себе, ще не дійшла до самостійної співтворчости. Він бажає їй дальшого розвитку в тім напрямі, щоб її картини не були тільки відбитками з натури, щоб образки, які вона бачить, стояли їй не тільки перед очима, але і перед душею. З цього видно, що Куліша не задовольняє вже виключно натуралістичний, акторський підхід до твору, він бажає, щоб письменник перепускав бачені життєві явища крізь призму власної духовости; щойно таку творчість він уважає самостійною.

Восени 1857. р. Куліш познайомився особисто з Марією Маркович, коли вона в дорозі з Немирова до Орла, вступила на хутір Мотронівку. Тут він говорив з нею про плян заведення друкарні і видавництва українських книжок у Москві та про намір перетягнути туди Марковичів. Вона сповіщаючи про те свого чоловіка, закінчує лист словами: „А мені й подумати не весело, що на Москву заберемось. Хіба що року їздити на Вкраїну будемо?"

Чи думала вона тоді, що незабаром покине Україну на довгий час, на яких двацять років?

Куліш справді завів друкарню, але не в Москві, тільки в Петербурзі і туди переїхали Марковичі з початком 1859. р. Куліш цікавиться далі творами Марії Маркович, а притім виступає у нього захоплення її особою.

Марковичі не перебували довго в Петербурзі, всього кілька місяців. Маркович не міг знайти відповідного заняття у Петербурзі, вонаж під весну захворіла і як видно з листа Куліша до неї, перебувала в якомусь душевному пригнобленні. Маючи деякі прибутки з літературних праць, постановила виїхати за кордон, передовсім, щоб лікуватися, а також — можливо під впливом декого з оточення, щоб побачити більше світа та поширити свою освіту.

Куліш поставився нерадо до її виїзду; притім перечував, що її побут за границею протягнеться довше та віддалить її від рідного ґрунту, від джерела її літературної творчости, в якій її силою були образки з природи, етюди з життя народу.

Його думки та почування з приводу виїзду Марії Маркович за границю відбиті виразно в його листах до неї та до Данила Каменецького з весни 1859. р.*).

В листі до письменниці, писанім короткий час перед її виїздом з Петербурга він сподівається доброго впливу Турґенева на неї: „Остання моя рада: Ради Бога їдьте з Турґеневом! Не кидайте хоч цього способу стати вище того жалюгідного погляду на своє життя, в якім ви тепер потонули, яким пригнічені. Це одно може потішити мене в моїх гірких думах про Вашу нещасну долю".

З того листу виходить, що Марія Маркович не тільки фізичню хворіла, але перебувала також у душевному пригніченні; у листі не написано з якої причини.

І в листі до Каменецького він нібито радий, що Турґенєв, що вибрався теж тоді за кордон матиме гарний, корисний вплив на її талант, але при кінці листу він сумнівається у тому, та взагалі не сподівається нічого доброго з виїзду Марії Маркович. Притім він сповіщає, що написав примирливий лист до неї, в якому бажає їй щастя, „а для себе просить тільки одного, не позбавляти його нагоди подати їй руку в тяжкий для неї час, який без сумніву швидко наступить".

(Далі буде.)

*) К. Лазаревська: „Куліш і Марко Вовчок" (Кілька невиданих листів). Україна 1929

Економічний огляд.

ЕКОНОМІЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ.

II.

Працю виконує людина в якомусь часі, вживаючи до цього своїх тілесних і умових сил.

Щоб праця видала відповідні плоди, щоб приносла користь, треба час при праці вживати господарно, використовувати його економічно; недурно витворилася приповідка: час дорогий, час — то гроші. Треба також господарно вживати своїх **сил**, не витрачувати їх і не нищити непотрібно, проте так працювати, щоб вислід праці був добрий, щоб мета була осягнена. Тому говоримо про **економію мязів, про економію зору, економію нервів, економію серця**. Це дуже важне, особливо при спорті, яким діти залюбки нераз задовго займаються, тратять час, а потім на лекцію вже їм „часу не стає".

До такої економічної праці треба діти привчати. Тоді дитина пошанує вислід праці і саму працю. Не тільки свою, але й чужу.

Тому не добре висмівати чужу працю перед дітьми Не вільно говорити до дитини: „Ходиш як хлоп, згорбилася як швачка, дам тебе до шевця", — бо тоді дитина навчиться погорджувати працями хлібороба, швачки, шевця; вона стане зарозуміла, вважаючи себе нібито чимось вищим від тих людей. Її бажанням буде панувати, нічого не робити, лінюхувати, тільки добре зїсти й забавитися. Це буде причина її невдач у пізнішому житті, бо тільки солідна праця поплачує.

Вже малі діти можна до праці призвичаювати і то іграшками: дати їм нпр. вибирати фасолю, з тим, щоб укладати окремо фасолю білу, чорну, красу, червону, велику, малу, тощо; або доручити дітям складати поліна у вежечки, щоби пересохли; старшим дітям, не тільки дівчатам, але і хлопцям, кажемо вибирати крупи, родзинки, лущити горіхи, терти мак, порядкувати бібліотеку, стругати стежки, підгортати й полоти полуниці, вишивати, значити білля, вести рахунок з молочаркою, з крамницею, тощо.

Дитина бачить вислід праці, переконується, що її праця була доцільна, набирає вдоволення і самопевности.

Не даваймо дітям непродуктивної праці, такої, що нікому користи не приносить — нпр.: у полудне розкинути застелене ліжко і казати дитині знов застелити. Дитина помітить **непродуктивність праці, її недоцільність** і набере неохоти до всякої праці взагалі. Що іншого — казати стелити рано чи ввечір. Тоді воно є доцільне й косенне. Не слід примушувати дитину витрачувати час і силу на зайву роботу, бо тоді дитина навчиться лукавити, обманювати і вас і себе.

Але з другого боку **не вільно** нам перетяжувати дитини працею. Праця молодого організму понад якусь міру виснажує організм фізично й умово. Дитина, йдучи за вродженим самозбережливим почуттям, буде старатися ухилитися від надмірної праці, знайде ріжні викрути, щоби працю зменшити або скоротити її час, стане нас обманювати або буде працю виконувати поверховно, недбало.

Це тим більше, коли дитина побачить, що її ровесники не мусять так довго і так важко працювати. Тоді дитині стає жаль своєї гіркої долі, росте жаль і нехіть, може й ворожий настрій до нас, все одно, чи ми є її батьками, опікунами чи вчителями.

Якщо навіть дитина й виконає якслід „наложену на неї за велику працю, то відібється це на її здоровлю, на її нервовому устрою, на переміні матерії. Ми будемо винуватцями її недуги, її хирлятства, бо примусили її до занадто великої праці, до якої вона ще не доросла, бо ми не зважали на економію її сил, на економію часу.

Часто дитина береться до праці, яка на перший погляд видається непотрібна. Але дитина виконує її з хистом, з охотою (нпр. збирання зужитих поштових марок, збирання мінералів, гудзиків). Не насміхаймося з тої праці, бо хто знає, чи вона колись не придасться. Якщо дитина охотніше вчиться чужої мови, ніж природи, або навпаки, якщо читає радше історію, ніж вчиться граматики, будує з дротиків і бляшок машини, отже проявляє нахил до фізики чи будівництва, не насміхаймось із того, бо насмішкою ми вбємо в ній охоту до всякої праці — або осмішимо себе в очах дитини. Дитина має навчитися шанувати кожну річ, кожну дрібницю обернути у свою користь, використати момент, використати ситуацію, обставини.

Велика помилка помітувати дрібними заробітками. Хто не вшанує сотика, той великих грошей не зуміє добре вжити. А з дрібних річей складається життя, з дрібних заробітків росте добробут. Воліємо оглянути десять разів гріш, заки його видамо, бо гріш, виданий на непотрібні речі, на такі, що хісна не приносять, доводить до страти, до бідноти.

Але знов **не треба в дитині розвивати скупарства**. Скупий подвійно тратить. Бувають ситуації, що краще **зробити більший видаток**, щоб осягнути мету, ніж жалувати більшого кошту, а потім потерпіти значну шкоду.

Якщо дитина не може сама дати собі ради з навчанням, то більше економічно буде заплатити їй інструктора, аніж мала би „репетувати", бо це був би втрачений рік життя і коштувалоб це значно більше. При цьому й пониження для дитини.

Коли мешкаємо далеко, то більше господарно буде заплатити дитині трамваєву карту, ніж має вона дерти черевики, нищити одяг і шапку у слоту й заметіль, а двиганням книжок мучити руки, наслідком чого не може якслід писати, тощо. При довгих ходах дитина томиться і не все має відтак силу випрацьовувати пополудні домалекції на другий день.

Навіть якби дитина заявила готовість, ходити далі пішки, щоби батькам не спричинити більшого видатку, то всеж батьки повинні їй справу розяснити і виказати, що це неекономічно*).

Д-р О. Бариляк.

*) У прикладі інтенсивности в I. частині (гл. „Діло" ч. 279) зайшла недокладність при виготовлюванні статті до друку. Мало бути: Один кравець, що в трьох днях шие півтора одягу, працює інтенсивно, — а другий, що в тому самому часі шие тільки один одяг, працює екстенсивно. — Зазначимо рівночасно, що III. і IV. частину реферату ми примушені відложити до чергового „Ек. О.".

Купецька гарячка на Волині.

Луцьк, у грудні 1937.

Інші країни світу переживали чи переживають гарячки — золоту, діамантову, біржеву, воєнну, тощо. А Волинь під цей час переживає гарячку купецьку. Справжню гарячку, бо ціле польське суспільство тільки про купецтво думає та мріє.

— Знаєте що, — каже мені купець-жид — у сторону Варшави ще можна поїздами їхати, а вже назад то ні! Стільки їде на Волинь купців! З усіх кінців Польщі, але найбільше то з Познанщини. І всі питаються один одного: „Чи то правда, що на Волині тільки грошей, стільки золота, що всі хочуть купувати, а крамниць нема?" Ви повірите? Мене мало „хасєра" не взяло. Я маю повну крамницю товарів, а щоб мати покупця, то хіба треба позичити на вулицю ві..зати. Ой, вже витримати не можна!

— А ось стільки нових польських крамниць в усіх волинських містах повстало. І всі торгують?

— Ну-ну, — якось особливо зрушив плечима. — А ваші українські купці, — всміхнувся, — добре торгують?

— То інша річ, — кажу, — наші мол... ...ці май... ...сидять"..

— Ну, то й не інша річ, — якось таємн... ...мовив мені мій співбесідник і почав нервово барабанити пальцями.

— А ви знаєте? — врешті відізвався, — то все проти нас. То все політика. Щоб нас того... Ну, ну! Побачимо. Чули? Вже 8. грудня в Луцьку буде „день польського купця" з ілюмінацією, походом, академією, музикою.

— Значить, справи йдуть добре.

Жид подивився на мене майже з призирством.

— Я бачу, що ви на торговлі не розумієтесь. Пощо мені „день купця", як мені добре йде, як маю клієнтелю? Побачите.

Напередодні „дня польського купця" зустрічаю знайомого купця-поляка, гратулюю йому з завтрішнім святом.

— Візьмете участь у поході?

— Пане, — кисло каже, — дав би десять золотих, щоб мене звільнили. Передчуваю, що це буде мій кінець.

Я здивувався.

— Бачите, — сумно кивав головою, — всі мої доставці жиди й всім я винен. Що буде, як завтра вони побачать, що я демонструю проти них? Таж вони не тільки мені нічого більше на кредит не дадуть, але ще й зажадають за старе заплатити. А в мене в кишені „діри"...

Я поквапився висловити мому доброму знайомому співчуття, але другого дня подивитися на похід таки пішов. Мій знайомий демонструє проти жидів, а сам ховається за колегів, щоб його не побачили.

Аж дивлюся — йдуть у похід чехи, німці, росіяни, українці. Правда, фізіономії не дуже веселі, але підбадьорюються і йдуть, навіть намагаються набрати бойового вигляду.

І я зрозумів великого „християнського духа" польського купецтва. Бо чим може бути більше християнська любов, як молитися, як манифестувати, як працювати бодай ногами, щоб мому конкурентові якнайкраще жилося?

Зустрівши після походу знайомих купців чеха й німця, радісно вигукую:

— Щож, бємо жидівську торговлю!?

— І себе... Бо мусимо... До побачення.

Чого вони нагнівалися на мене, не розумію...

Іна.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ОБНИЖЕННЯ ВІДСОТКОВОЇ СТОПИ В ПОЛЬЩІ.

Дуже важною господарською подією в останньому тижні в Польщі є обниження відсоткової стопи. Банк Польський обнижив дисконтову стопу і стопу від льомбардових позичок на 1/2% (першу з 5 на 4 і пів %, другу з 6 на 5 і пів %). Рівночасно міністерство скарбу доручило державним і приватним банкам, ПКО, ККО і кредитовим кооперативам обнизити від 1. січня 1938. р. відсотки від вкладок на 1/4 до 3/4%. (Банк Госп. Кр. уже обнизив на 1/4%).

Обниження відсотків при кредитах Банку Польського і боніфікованих від вкладів означає подешевіння гроша, що очевидно мусить мати свій вплив на дальше оживлення господарського життя в Польщі. Маючи змогу дешевше винагороджувати вкладчиків, також державні і приватні банки можуть здешевити в себе кредит. Немале значіння має теж збільшений рух на ринку відсоткових паперів, що є звичайним явищем при обниженні відсоткової стопи при вкладах, бо вкладчики пробують на цьому ринку найти кориснішу льокату для свого гроша. Та треба зазначити, що кредит у Польщі, зокрема в нас, має більше приватний, ніж банковий характер. Горішня, законно допускальна межа приватного кредиту (12%), є тепер, в обличчі політики дешевого гроша (підкресленої згаданим вище новим обниженням відсотків при дисконті і льомбардах Б. П. та при вкладках), дуже висока. І на цьому відтинку, як теж на відтинку публичних чинитьб, потрібний чимскорше рішучий крок уряду.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ПРОТИЖИДІВСЬКА АКЦІЯ В НІМЕЧЧИНІ

До березня 1938 р. має бути в Німеччині закінчена акція чищення господарства з жидівського елементу. Таку постанову проголосив міністр держ. господарки ген. Герінг. Фільмові підприємства дістали доручення передати свої відділи в руки арійців, якщо вони того досі не зробили. „Заризовані" (від слова „арійці") давні жидівські фірми мусять змінити свої назви, щоб і слід не залишився жидівський в німецькій господарці. Частина б. жид. підприємств зробила вже це раніше. Нпр. відоме в-во „Ульштайн" називається сьогодні „Німецька Накладня". Великий товаровий дім Вертгайм, який в цьому році перейшов в арійські руки, має в найближчому часі змінити свою назву. Загострений антисемітський курс трапляє навіть у домовласників. Державні урядовці, військові, тощо, які мешкають у жидівських камяницях, мають перейти на інше мешкання, при тому кошти перепровадження платить держава.

З нашої кооперації.

НОВІ КООПЕРАТИВНІ ОСЕРЕДКИ

Дня 26. м. м. відбулися збори представників 61 кооператив Яворівщини у Яворові, які стали Установчими Зборами Повітового Союзу Кооператив у Яворові. На збори явилися також представники Р.С.У.К. і Ц. С. Головою Надзірної Ради нового Союзу вибрано заслуженого кооператора Яворівщини о. Домницького з В'язівниці.

Минулого місяця відбулися теж збори представників кооператив Турчанщини, на яких ухвалено заснувати у Турці філію Союзу Кооператив з Самбора.

Сторінка без політики.

Пригода телеґрафістки в пущі.

Несподівані відвідини леопарда. — В нетрах дикої Африки.

Почтовий уряд в африканській пущі — це виглядає трохи на дивогляд. В кожнім випадку багато европейців напевно було би тієї думки, що такий уряд у пущі та служба в ньому мають чимало романтичних приман. Та ледви чи погодився би на такий погляд почтовий урядовець Марко Тредль разом із своєю дружиною. На згадку романтичної ночі в пущі вони засміялись би злегка, або зморщилиб поважно чоло.

Зокрема молода й гарна пані Джан моглаб дещо неприємного оповісти про Африку. Вона знає життя в пущі так основно, як хтонебудь із тих, що цілі роки перебув у найдикших околицях Африки.

Двоє людей на самоті.

Недавно примістили Марка Тредля в Сідфавнті, малій, забутій людьми залізничій стації в Полудневій Африці. Молодий начальник стації був одночасно телеґрафістом, дорожником і начальником почти в одній особі. Цей останній уряд був радше номінальний, бо чорні мешканці пущі зовсім не вживали почти. Вони пересилали собі всі вістки куди дешевшим та простішим способом, а саме барабанними сиґналами.

Проте пані Джан покінчила курс телеґрафістів, так, що підчас неприсутности свого чоловіка могла вона обслуговувати телеґрафічний апарат. Її чоловік міг за той час оглянути спокійно свій відтинок залізничої лінії.

Перед двома роками настало між муринами в цілій околиці Сідфавнт замітне схвилювання. В пущі появився величезний леопард. Не було ночі, щоб він не роздер якоїнебудь штуки худоби у загородах туземців, або щоби не вбив несподівано якогось бідолаху мурина. Коли запав вечірній сумерк, ніхто не мав відваги вийти з хати. Згодом леопард став такий нахабний, що слава про нього пішла аж до більше цивілізованих околиць. Ненаситного хижака назвали „Пострах Сідфавнту".

Непрошений гість.

Одного дня, коли начальник стації, виконуючи уряд дорожника, пішов на обгляд свого залізничого відтинка, сиділа пані Джан Тредль у службовій кімнаті малої стаційки і передавала якусь телеграму. Її муж залишив, відходячи, входові двері тільки легко примкнені. Молода телеграфістка зовсім не бачила, як двері відчинилися і крізь них втиснулося велитенське тіло хижацького кота. Аж раптом почула вона тихе муркотіння і відвернулася.

Вона ледви не зімліла. В кімнаті стояв велитенський леопард, немов би виріс іспід землі. Джан хотіла незамітно наблизитися до дверей, та хижак заступив їй негайно дорогу, вишкіривши грізно свої жахливі зуби та блиснувши очима.

Телеграфістка зрозуміла, що для неї нема вже рятунку. Проте її мозок працював лискавкою, хоч чоло покрилося потом смертельного жаху. Яким чудом втекти від цієї неминучої заглади? Вікна були за решіткою... для забезпеки перед дикими звірятами. А при дверях причаївся готовий до скоку леопард. Кріс забрав зі собою її муж на обхід. Джан починала вже рахувати останні хвилини свого молодого життя...

Остання дошка рятунку.

Раптом погляд телеграфістки спинився на шафі. Там стояла пляшка зі сірчаним квасом, якого вживали час-до-часу до винищування небезпечних муравлів. Блискавкою скочила Джан на стіл і з неймовірною швидкістю ласиці вилізла на велику шафу. Леопард приняв її втечу грізним муркотанням. Його гнучке тіло затремтіло з нетерплячки й напруження. Він присів до скоку і...

В тому менті затряслися драгтивенькі стіни стації від несамовитого реву й болю. Джан схопила пляшку зі сірчаним квасом і жбурнула її з усієї сили в голову леопарда. Пляшка розбилася й облила хижака їдкою рідиною по голові й по футрі. Скаженілий з болю хижак вився по підлозі. Джан почула, що тратить память. Кілька секунд боролася вона ще з обезсиленням, вкінці стратила память.

На щастя Тредль доволі швидко вернувся з обходу. Колиж він вернувся, „Пострах Сідфавнту" лежав у смертельних судорогах на підлозі. Тредль післав йому „вистріл ласки", добиваючи ним хижака й виніс омлілу жінку на свіже повітря. На щастя вона лиш небагато трійливого ґазу надихалася, так, що ціла пригода скінчилася на самім страху. Та від того часу напевно нікому, хто її спитав про життя в пущі, не сказала вона нічого приємного. Для неї воно стратило раз на завжди примани романтичної самоти та екзотики.

—o—

Жахлива пімста вязня із Сінг-Сінг за смерть любки.

Три тижні тому найшли на одній із головних частин Ню Йорку, в Брукліні, тіло мужчини. Лікарські оглядини виявили, що нещасний згинув на електричному кріслі. Тому, що не був це ніякий засудженець із Сінґ-Сінґ, влада приступила негайно до виснення тієї несамовитої загадки.

Важко було перш усього устійнити назвище й тотожність мерця, бо його лице було зовсім покалічене. В роті мав небіжчик так добре зроблений „місток", що він міг походити тільки з першорядної дентистичної робітні. Нічого дивного, що поліція обмежила свої розшуки до лікарсько-дентистичних заведень і таким чином устійнила, що вбитим є Франк Корвін, один із чотирьох катів із Сінґ-Сінґ, людина, що влучувала струм до келії смерти, де відбуваються екзекуції. На службі у вязниці перебував Корвін від 1916. р.

Десятник Біл Креетон, якому доручили розвязати загадку, зрозумів зразу, що Корвін став жертвою пімсти. Вказувала на те професія вбитого й обставини, серед яких він згинув. Ніякий з товаришів Корвіна, що обняли свій уряд у Сінґ-Сінґ у 1916. р., вже не жив. Останній помер у 1936. р.

Біл Креетон подався до архіву в Сінґ-Сінґ та пять днів і ночей нишпорив в актах. Врешті дійшов до переконання, що тільки один випадок може мати значіння. Іменно суд присяглих засудив якусь Мері Гіл на кару смерти за вбивство свого чоловіка. Присуд виконали. Приятель убивниці чоловіка, якого співобвинувачували у вбивстві, дістав 20 літ вязниці в Сінґ-Сінґ. Коли Джеррі Гейнс довідався про смерть любки, присягнув, що пімститься на всіх, що причинилися до її смерти.

Назвищ суддів присяглих не повелось йому устійнити. Предсідник суду і прокуратор померли за той час природною смертю, так само три кати, що влучували струм підчас виконування присуду смерти на Мері Гіл.

При житті залишився тільки Франк Корвін, якого Джеррі Гейнс, що тимчасом перед речинцем покинув вязницю, звабив до своєї хати, вбив його електричним струмом, вивіз самоходом до Брукліну та покинув на бульварі серед темної ночі.

Коли поліція шукала за Гейнсом, рятункове поготівля візвали на 71-шу вулицю. В одному мешканні на 7. поверсі найшли звугліле тіло на електричному кріслі. Це був Джеррі Гейнс.

Коли він довершив своєї заприсяженої пімсти, згинув на електричному кріслі так, як це сталося перед 20 роками з його любкою. Мабуть був певний, що поліція і так його знайде.

Електричне крісло зладив сам Гейнс, що був знаменитим електромеханіком.

КОБРА ВРЯТУВАЛА ЛЮДИНІ ЖИТТЯ.

Неімовірна проте правдива подія трапилася недавно в Індіях. Одній англійці, яка мешкала в місті Ґинпуті урятувала життя „галюка-кобра.

Молода англійка купила собі малу кобру і освоївши її від маленької, тримала її у своїм домі. Всі сусіди дивувалися забаганці молодої англійки і дораджували їй якнайшвидше позбутися з мешкання небезпечного гостя, одначе вперта англійка насміхами збувала всі щирі поради. Її любов до галюки поступила аж до тієї міри, що вона взяла собі галюку до спальні і спала там з нею кожної ночі. Галюка спала в коші при ліжку молодої англійки. Одної ночі англійку збудив якийсь шелест у кімнаті. Вона засвітила швидко світло і побачила, що в кімнаті господарили вломники, які намагалися розбити її скритку з дорогоцінностями. Розбуджена жінка почала кричати за поміччю та в цій же хвилині вломник кинувся на неї і почав її душити. В цій же хвилині розбудилася в коші кобра і нечайно кинулася на розбишаку. Заки він ще запримітив галюку, вона вже вспіла його вкусити. Кілька секунд пізніше вломник упав трупом на місці.

Тому, що англійка не запримітила теж спочатку кобри, вона не знала спершу, що було причиною такої несподіваної і нагальної смерти злочинця. Щойно коли на її крик позбігалися люди, ствердили вони, що вломника вбила галюка, яка за той час положилася знову спокійно до свого коша спати. Від того часу вже ніхто з приятелів молодої англійки не намовляв її викинути небезпечну галюку з хати.

—o—

ДРІБНИЦЯ ВИКРИВАЄ ЗЛОЧИН.

В одній місцевості недалеко Монтреалю відбувалися недавно танці, в яких майже вся молодь з околиці взяла участь. Раптом забаву молоді перервав розпучливий крик якоїсь жінки. Виявилося, що та жінка обвинувачувала молоду дівчину, що на салі безжурно забавлялася, в убивстві своєї дитини.

Перед чотирома роками убив хтось малу дівчинку. Слідство виявило, що дитині заграбив убивник тільки кульчики. Усі розшуки за злочинцем не дали найменшого успіху і здавалося, що вбивство малої дівчинки буде непімщене. Колиж одного дня молодь села й околиці уладила собі забаву з танцями, нещасна мати рішила теж скористати з тієї нагоди й піти на забаву, щоб призабути своє нещастя. Забава вдалася на-причуд. Раптом в забавовій салі залунав розпучливий крик. Якась жінка кинулася на одну з дівчат, яка не могла ніяким чином зрозуміти, чого вона від неї хоче. Тою жінкою, що кричала була саме нещасна мати. Вона запримітила в молодої дівчини ковтки своєї вбитої донечки. Вона стала засипувати дівчину питаннями, відки вона взяла їх. Дівчина почала спершу відпекуватися від питань безталанної матері, згодом почала плутатись у своїх відповідях і вкінці з плачем призналася до вбивства. Причиною злочину були справді ковтки. Вона не могла теж пояснити, чому саме того вечора одягнула вона ці нещасні ковтки.

Таким чином зовсім випадково мати опинилася на забаві, припадково запримітила ковтки своєї дитини в ухах молодої дівчини і таким чином зовсім припадково причинилася вона до викриття злочину, що його не могла чотири роки виснити поліція.

ВЕСЕЛЕ.

Швидка зміна.

Учитель: Ти вже другий раз цього тижня хочеш звільнитися на заручини сестри. Чи це друга сестра?

Учень: Ні, це він уже другий...

Рівне право для всіх

— Вчора бачив я в парку твого сина. Уяви собі, той драбуга курив із хлопчиськами. Ти мусиш справити йому добру лазню!

— Чому? Хіба ти в тім віці не ходив до парку й не курив?

— Так, це правда, але я теж брав за те порядно в шкіру.

Лік.

Лікар: „Випийте цей лік і уявіть собі, що це вино."

Пацієнт: „А чи не міг би я, пане докторе, випити вино і уявити собі, що це лік?"

Відзви й комунікати.

ДО ВСІХ АБІТУРІЄНТІВ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ У СТАНИСЛАВОВІ.

З нагоди останньої матури давнього клясичного типу задумує Самоврядна Шкільна Громада при українській державній гімназії у Станиславові видати друком історію своєї гімназії.

До участи в цій праці запрошує всіх бувших учнів-абітурієнтів згаданої гімназії. Всякі спомини, статті, матеріяли до історії гімназії і т. д. просить слати найдалі до кінця лютого 1938 р. на адресу:

Самоврядна Шкільна Громада
при українській муж. гімназії
у Станиславові, вул. Перацького 44.

ДО ВСІХ Б. УЧНІВ ПЕРЕМИСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ!

На рік 1938. припадає **50-ліття оснування української державної гімназії в Перемишлі.** Зайва річ підкреслювати значіння цього факту і ту ролю, яку ця гімназія відограла в житті українського народу. Вже сам факт випуску півтретя тисячі абітурієнтів цієї гімназії, які в нашому житті займали й займають високі та відповідальні становища і своєю працею й дорібком збагачують матеріяльну й духову культуру нації, промовляє за тим, щоб цю небуденну подію якслід відмітити й закріпити.

І саме в цій справі за почином ініціятивного комітету, відбулися 8. грудня ц. р. в Перемишлі сходини абсольвентів цієї гімназії, які одноголосно вирішили: 1) дати почин до гідного відсвяткування самого ювилею, 2) видати з тої нагоди ювилейно-памяткову книгу (альманах), 3) створити тривалий „живий памятник" у виді **ювилейної стипендії ім. Григорія Цеглинського,** першого й багатозаслуженого директора гімназії.

Для виконання всіх намічених завдань вибрали Збори споміж б. учнів цієї гімназії: 1) **Почесний Ювилейний Комітет,** в якого склад увійшли: о. д-р Василь Пинило, мітрат і крилошанин перемиської Капітули, д-р Іван Брик, професор і голова „Просвіти" у Львові, Роман Гамчикевич, довголітній професор і заслужений б. управитель цієї гімназії та д-р Іван Зілинський, проф. краківського університету. 2) **Діловий Комітет** з 16 б. учнів з Президією у складі: о. Іван Качмар, крилошанин перем. Капітули, — голова і проф. Іван Заяць, Ол. Колодій, ем. радник суду та Ол. Рейнарович, ем. прокурент банку — члени Президії.

Ювилейний Комітет звертається цим до всіх б. учнів, професорів і прихильників перемиської української гімназії з проханням причинитися по своїм силам до якнайгіднішого звеличання й закріплення цієї події. Зокрема Комітет прохає: 1) надсилати статті, спомини, фотографічні знимки й ін., звязані з життям та історією перемиської української гімназії, на адресу: Іван Ґонтарський, Перемишль, вул. Баштова ч. 34. Український Гімназійний Інститут і то найпізніше до кінця квітня 1938. р.: 2) надсилати датки на ювилейну стипендію ім. Григорія Цеглинського на адресу: Українська Щадниця в Перемишлі, вклад. конто ч. 22464, з дописком: „На стипендійний фонд ім. Григ. Цеглинського".

Ювилейний Комітет кріпко вірить, що півтретятисячна громада б. учнів перемиської української гімназії здвигне своїй б. almae matri, що як добра й розумна мати вивела їх у кращий і вищий світ — **памятник гідний і aere perennius.**

За Ювилейний Комітет:
о. Іван Качмар, І. Заяць, Ол. Колодій,
Ол. Рейнарович.

—o—

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— Товариство Кооператорів у Львові вшанує дня 2. січня 1938. року 30-ліття письменницької, кооперативної і громадянської праці **ред. Андр'я Жука** сходинами в домівці Української Кооперації, що відбудуться в год. 12-ій вполудне. Реферат виголосить д-р Ілля Витанович. — За Раду Товариства: Остап Луцький, К. Коберський.

— Ювилей гімназії Рідної Школи в Яворові. Гімназія Рідної Школи в Яворові — це найстарша гімназія Р. Ш. в краю. За шкільним роком 1937/38. входить вона у 30-ий рік свого існування. Ювилейний Комітет ухвалив відсвяткувати 30-ліття існування цієї гімназії. У програму ювилею входять: богослуження, відслоненняропамятної таблиці або памятника Осипа Маковея, академія, імпрези молоді, зїзди всіх матуристів, б. учнів і вчителів цієї гімназії та видання ювилейної книги. Комітет прохає всіх б. учнів і вчителів гімназії Р. Ш. в Яворові подавати свої найновіші адреси, надсилати спомини, статті та світлини з призначенням для ювилейної книги. — Ювилейний Комітет.

— Нова печатка Т-ва „Просвіти". Міністерство внутрішніх справ на основі розпорядку з 15. жовтня 1935. р. признало т-ву „Просвіта" у Львові дозвіл на вживання відзнаки, що відповідає його статутовому завданню. Є це зміст печатки, що представляє отворену книжку на тлі сонішного сяєва, окружену лавровим вінцем та назвою Т-ва довкола. Дотеперішні печатки можна вживати до 1. листопада 1938. р.

— „Геть з большевизмом", місячник, орган боротьби з большевицьким імперіялізмом, орган координації одної спільної думки серед усіх поневолених Москвою народів, появився саме у Львові з датою 15. XII. 1937. На зміст першого числа складаються статті: Большевицьке питання Івана Мітрінґи, Чи по дорозі нам з московським большевизмом? Сергія Орелюка, з приводу японо-німецько-італійського договору проти Комінтерну Петра Далекого Табори в СССР, „Демократичні" вибори Гр. Коваленка, Большевицький терор в Еспанії. З терену безпосередньої боротьби. Видає „Геть з большевизмом" Володимир Купанець, редагує колегія під проводом Івана Мітрінґи. Адреса: Львів, Гродзіцьких 1, III. п. Ціна одного примірника 80 сот.

— Управа „Зелоцентру", кооператива з відп. уділами у Львові, вул. Підвалля 7., довідалася, що якісь людці підшиваються під її фірму та скуповують до дальшої продажі не тільки сировець ліково-промислових рослин, але й влаштовують відчити, реферати, ба навіть курси за високою оплатою. Управа кооперативи „Зелоцентр" повідомляє, що всі її аґенди зосереджуються тільки у Львові, при вул. Підвалля 7, а всі письма мають тільки українську печатку та з підписом нової управи, до якої належать м-р Степан Горак, інж. М. Гавриленко О. Галібей. Всякі інші підписи з польською печаткою „Зелоцентру", яку новообрана управа „Зелоцентру" уневажнила, а яка опинилася в руках бувших членів управи, усунених надзірною радою з аґенд кооперативи, є неважні, за них Управа не відповідає, а за зловживання домагатиcьме судового покарання. Всі письма Організаційно-плянтаційного відділу „Зелоцентру" підписують тільки: І. Шавель, в заступстві М. Ґрицко та М. Керод, що рівночасно влаштовують курси.— **Управа.**

— Українська вистава в Білгороді. Пишуть нам: Українська Громада в Білгороді (Югославія) дала 18. грудня у свому приміщенні виставу комедії І. Карпенка-Карого „Мартин Боруля". Вистава пройшла дуже гарно. Головну ролю та режисуру мав проф. М. Чубинський. Мала сцена Громади мало надається до більших вистав, тому Громада до цього часу обмежувалася на виставах одноактівок. Ця перша спроба з більшою пєсою дала дуже добрі наслідки.

— Безплатне паливо для безробітних. Головна дирекція державних лісів призначила на зимову допомогу безробітним опалеві дрова вартости 200.000 зол. Дрова роздано між поодинокі льокальні дирекції. Найбільше дістала дирекція познанська (40 тис. зол.), опісля радомська, виленська (по 25 тисяч). Львівська дирекція має до роздачі дерева вартости 20 тисяч, варшавська 20, біловежська 15 і луцька 10 тисяч.

— Хто убив Д. Стецькова? Слідство у справі вбивства Д. Стецькова посунулося значно вперед. Поліція зібрала, як кажуть, низку доказів, що злочину доконала колишня слуга небіжчика, 22-літня Стефанія Цирко, яку арештовано. Відтиски пальців на мармуровій плиті та на знарядах влому зідентифіковано понад сумнів, при чому всі її викрути щодо свого алібі показалися неправдивими. Зате доходження проти двацятькількалітнього неправесного сина небіжчика, що живе під Львовом і виступив проти батька з аліментаційним процесом, припинено, бо в критичному часі він перебував у вязниці.

— Присуд у процесі д-ра Овчарського. В пятницю, 24. ц. м. запав присуд у процесі лікаря д-ра Б. Овчарського і власника бюра посередництва праці Петра Климкова. Д-ра Овчарського засуджено на два роки вязниці з припиненням кари на два роки, зате Климкова звільнено від вини і кари.

— Ціни закордонних паспортів. Міністерство внутрішніх справ видало розпорядок, яким обнизило оплату за закордонні паспорти для осіб, які подорожують морським шляхом через один з портів польської митної округи. Паспорти з 6-місячним речинцем важности коштують тепер 480 зол., з 12-місячним речинцем 960 зол. При виїздах морським шляхом з польських портів згідно з новим розпорядком міністерства відповідні квоти будуть тільки 40 зол. або 80 зол.

— За ОУН. В рівенському окружному суді запав присуд у справі 53 мешканців у костопільському повіті, яким закинено належання до ОУН і нелегальну діяльність. Головні обвинувачені Григорій Рибак і Іван Калій дістали 12 і 11 літ вязниці, трьох обвинувачених по 10, чотирьох по 9, чотирьох по 8 і пів і т. д. Тільки трьох обвинувачених увільнено. Всі засуджені втратили громадянські права на 10 літ.

— Львівська хроніка. На залізничому шляху біля т. зв. „червоного мосту" під Кульпарковом кинувся під потяг 22-літній умово недужий Соломон Юфе зі Львова, торговельний помічник. Колеса пошматували його на кусні. — На вул. Л. Сапіги біля костела Марії Магдалини пор. Т., хотячи виминути мотоцикль якогось проїзжого, скрутив у бік і вїхав на ліхтарню, опісля впав на виставу склепу з образами. Мотоцикль розбився, а пор. Т. тяжко покалічився і втратив свідомість. — На емер. скарбового урядовця Антона Ціхоцького напав на вул. Хопімській якийсь грабіжник і вирвав йому з рук шкіряну теку з ріжними паперами. — В жіночій вселюдній школі при вул. Мартина вибухла пожежа, що знищила долівку і стелю.

— Самогубство вояка. На цвинтарі в Бережанах знайшли капраля К. Копецького з простріленою головою та з револьвером у руці. Причина самогубства невідома.

— За грабунок. Перед окружним судом у Золочеві відбулася розправа проти Миколи Іванця і тов. під закидом розбійницької крадежі на особі Самуїла Небелькопфа у Виткові Новому радехівського повіту. Мик. Іванця засуджено на 8 літ вязниці і 100 зол. відшкодування за судо-



ву розправу та відібрання громадських прав на 10 літ. Двох інших обвинувачених звільнено від вини та кари.

— **Проти обниження титулу інжиніра.** У Варшаві відбулися збори інжинірів усіх варшавських інжинірських організацій при участи коло 2.000 осіб. Приняли резолюцію, якою запротестували проти проектованого обниження наукового і фахового рівня інжинірського звання в Польщі, надаючи титули інжинірів особам, що не мають академічного ступня. Зібрані заповіли, що вжиють всяких можливих засобів в обороні своїх постулятів.

— **Зріст безробіття в Польщі.** Як виходить з останніх обчислень, число безробітних у Польщі сильно зростає. В дні 15. ц. м. зареєстровано на терені цілої держави по містах 393.700 безробітних. Перед двома тижнями було їх тільки 330.382 особи.

— **Убив свого добродія.** Гостинцем коло Сельськ під Львовом їхав саньми 55-літній Гаврило Ільків з 25-літнім Климом, якого виховав від дитини і приняв за свого сина. По дорозі прибраний син стрілив до Ількова і положив його трупом. Опісля зголосився на поліцію в Давидові. За причину душогубства подав родинні і маєткові спори.

— **Зрабував 35.000 зол.** До гуртівні тютюневого монополю в Катовицях увійшов замаскований бандит і стероризувавши револьвером чотирьох урядовців і клієнтів, забрав із підручної каси пачку банкнотів вартости 35.550 зол. Погрожуючи дальше револьвером, смілий грабіжник утік.

— **Чарноцького знов арештували.** У справі б. старости Чарноцького, засудженого на 2 і пів року вязниці за ріжні зловживання, настав наглий зворот. Проти рішення трибуналу, що звільнив засудженого за кавцією 10 тисяч зол. з вязниці, прокуратор вніс скаргу до апеляційного суду, який рішив задержати Чарноцького у вязниці аж до апеляційної розправи.

— **Від чого люди вмирають.** Вісім літ без праці був 43-літній Банет, член управи союзу друкарів у Варшаві. Перед кількома днями повідомили його, що може станути до праці як друкарський машиніст. Одержавши цю вістку, він захитався і впав трупом. Помер під враженням на удар серця.

— **Швайцарський дефравдант утік до Польщі.** Львівська поліція одержала від слідчої влади у швайцарському Берні донесення проти 44-літнього Ганса Гандельмана, нотаря з Берна, що спроневірив гроші і цінні папери у висоті 160.000 швайц. франків. Швайцарська слідча влада ствердила, що дефравдант утік спершу до Берліна, а звідтам до Польщі. Хто знав би щось про нього, має повідомити про це найближчий поліційний уряд.

— **Згоріло двоє людей.** У Бельську згорів старий деревляний дім Юрія Кристи. Вогонь так швидко охопив будинок, що старий господар із жінкою не могли врятуватися. Заки наспіла пожежна сторожа, будинок завалився й обоє старушки згоріли на вуголь. Причиною пожежі була лиха будова комина.

— **Самогубство директора банку.** В парку Вільзона в Познані застрілився Зенон Заборовський, б. директор ремісничого банку. Його засудили за грошеві зловживання, яких допустився в часі свого урядування на 2 і пів року вязниці, апеляційний суд затвердив присуд і засудженого мали арештувати.

— **Жертва фільмової пожежі.** У Варшаві померла 28-літня фільмова ляборантка Ірина Рутковська, що тяжко попеклася недавно підчас експльозії у кіновій лябораторії „Фалянга". Наслідком необережного поведення з папіроскою запалилася лента монтованої фільми Жертвою пожежі стала Рутковська.

— **Смерть 108-літнього жида.** У Варшаві помер у віці 108 літ жид Венямин Роґальський, що полишив двох синів, одного в Льондоні, а другого 80-літнього Якова у Варшаві. Старий Венямин визначався до останнього часу доброю памятю.

— **Тваринна зараза в Німеччині.** За останніми урядовими даними зараза ратиць і писка в Німеччині обняла в половині грудня ц. р. 17.573 загород. Впродовж одного місяця число загород, обнятих заразою, побільшилося вчетверо.

— **„Північний бігун" в небезпеці.** Як повідомляють з Москви, стація „Північний бігун" находиться в щораз більшій небезпеці. Ледові поля, серед яких находиться стація, причалили з вітрами до берегів Гренляндії, тріскають і кришаться. Стація вже кілька разів перенеслася на інші ледові поля, але й ті крушаться. Совітська влада вислала ледолім „Єрмак", щоб забрав учасників виправи. Одначе корабель може дістатися на місце тільки на весну, отже заходить небезпека, що катастрофа може прийти раніше.

— **Нагорода за діти.** У венецькій палаті в Римі Мусоліні роздав нагороди родинам, що виказалися найбільшим числом дітей. Нагороди дістали 94 родини, що мають разом 756 дітей. Більшість нагороджених родин походить з рільничих кол. Після передачі нагород у висоті 5.000 лірів на кожну родину відбулися збори, на яких основано союз родичів, що мають найбільше потомства.

— **80 осіб згоріло в кіні.** В японській провінції Вакаяна вибухла в 8-клясовій вселюдній школі пожежа, що знищила цілий будинок, при чому згоріло 80 осіб. Пожежа повстала підчас висвітлювання фільми з японсько-китайської війни. В салі находилося 300 дітей і 150 дорослих. Вогонь охопив швидко цілий будинок і серед жахливого переполоху рятунок був неможливий. Багато дітей вдусилось або згинули потолочені, інші згинули під розвалинами мурів. Досі ствердили 80 жертв трагічної події, в тім 48 дорослих.

— **Жахлива різанина на границі.** Посольство републики Гаїті у Вашинґтоні оголосило комунікат, в якому подає число жертв жовтневої різанини на границі Сан Домінґо на 12.168 осіб Комунікат обвинувачує републику Сан Доминго в нарушенні мирового трактату з 1874. р. Тимчасом досі не вияснено причини заворушень на границі Гаїті і Домінго, де згинуло так багато громадян Гаїті. Справу розглядає комісія обох інтересованих держав під проводом Зл. Держав.

— **Ріжні вістки.** В місцевости Кошка у Финляндії згоріла фабрика целюльоіду, при чому згинули дві особи. — В одному шпиталі в Москві прийшли на світ близнята, зрослі до себе плечима здовж цілого кадовба. Близнята розвиваються нормально. — Коло Вісбадену розбився самохід з військовим відділом. Чотири вояки згинули на місці, один тяжко ранений. — Велику частину Мексика навістив сильний ний землетрус і наробив великої шкоди. — Підчас летунського показу в Бостоні вітер заніс один легкопад над море, причому летун погиб.

З кіна.

КІНО ЕВРОПА: „ПОРТ АРТУР".

Шпигунські фільми тепер у моді. Напружений хід акції емоціонує глядача, тимбільше, коли звязана вона ще з жорстокими картинами війни та з коханням. Фрагмент з російсько-японської війни в твердині Порт-Артур дає нам нагоду не тільки подивляти погорду смерти в японців, добре зорганізовану шпигунську мережу, китайсько-японську екзотику, бої на суші та морі, але теж показує конфлікт серця, що бореться зі свідомістю патріотичного обовязку. Російський старшина Рашевський і його жінка Юкі, мішанка японки і росіянки, є героями фільми. Ролі свої виконують так, що виходите з кіна зворушені і вдоволені.

КІНО „АПОЛЬО": „КОРОЛІВСЬКИЙ ВЯЗЕНЬ".

Десь в якомусь королівстві, начеб-то в Австрії, має відбутись коронація нового володаря. Напередодні приїзджає свояк короля з Англії, щоб ловити пструги, зовсім байдужий до свят, до яких підготовляється ввесь край. Король напередодні цих свят упаде жертвою замаху і стане вязнем. Його суперник має заняти його престіл хитрощами. Старий опікун королівського роду намовить англійського свояка, щоб заступив короля, бо він подібний до нього так, що навіть найближчі не можуть відріжнити обидвох. Англієць жертвується і бере на себе небезпечну ролю заступника. Його вороги відкривають його гру і справжнього короля вязнять у замку твердині. Починається боротьба між двома сторонами. Англієць з жестом джентельмена рискує своє життя в обороні короля. Він мусить заступати теж короля у другій важкій речі — нареченого. Наречена, що не бачила давно свого товариша молодечих літ, не догадується, що має перед собою іншу людину. Вся фільма у стилю „Графа Монте Крісто". Головні ролі грають Рональд Кольман і Маддей Карроль.

✝ Посмертні згадки.

Д-Р МИРОН КОНДРАТ, адвокат у Турці член Союзу Українських Адвокатів, помер у четвер 23. ц. м. вечором у львівському шпиталі. Тлінні останки Покійного перевезли до Турки, де відбудеться похорон у суботу 25. ц. м в год. 2. попол. В. Й. П.!

Д-Р ВОЛОДИМИР ГУРКЕВИЧ, адвокат у Самборі, делеґат Союзу Українських Адвокатів на Самбір—Дрогобич, помер у четвер 23. ц. м. Похорон відбудеться у Самборі в суботу 25. ц. м. в год. 2. попол. В. Й. П.!

О. ВАСИЛЬ ТЕЛІШЕВСЬКИЙ, довголітній парох Фраги, стрілиського деканату, радник Митрополичої Консисторії, ординаріятський шкільний комісар, голова всіх місцевих українських установ, член Деканальної Маєткової Ради і посмертного фонду, помер скоропостижно 7. грудня ц. р. у 56. році життя і 31-ому священства.

Несподіваний удар упав на стрілиський деканат: не стало між живими о. Телішевського. Впав надломаний життям, підгризений працею! Заридала найближча рідня, загомоніли сумно дзвони і блискавкою рознеслася ця сумна вістка по всій окрузі. Майже все населення Фраги, Підбіря та Бенковець, чимало людей зі Стрілиськ Нових, Стрілиськ Старих, Підкаменя, Виспи, Кнісела та інших довколичних сіл прибуло на похорони, які відбулися 10. ц. м. Численна присутність рогатинської та стрілиської інтеліґенції, непроглядні маси народу, які вважали своїм обовязком віддати останню прислугу Покійникові, є доказом, що вся стрілиська округа відчула втрату цієї небуденної людини дуже болюче.

В Покійнім зійшла в могилу людина незвичайної доброти серця та прекрасного характеру. З ним могли працювати всі люди доброї волі. Чужі були йому ефектовні виступи, погоня за популярністю, плитка демаґоґія. Очі його горіли радістю на вид все нових, щораз численніших кадр робітників на народній ниві. Він був одним з найдіяльніших священників стрілиського деканату: невтомний сповідник, знаменитий проповідник, добрий співак перший дорадник деканальний, орґанізатор паломництв, священничих реколекцій та місій. В одному році поставив він величаву церкву у своїй парохії. Він стежив пильно за розвитком установ, в яких працював, тішився їх успіхами і гостем був дома. В житті приватнім був учинний і гостинний, веселої вдачі, знайомими і сусідами щиро люблений, високо цінений та поважаний.

У похоронах взяло участь 20-ох священників з пятьох деканатів з о. дек. Ст. Ковалевим на чолі. По соборній Службі Божій мав у церкві прощальну проповідь о. Теофіль Прийма, парох Дуліб. Про прикмети характеру Покійного говорив на цвинтарі у зворушливій промові о. Михайло Петрів, парох Підкаменя. Замітна була теж промова о. Якова Долгого пароха Ходорова. Від усіх місцевих установ прощав Покійного один господар і закінчив так: „Земля Йому пером — та земля, яку він і сам щиро любив і інших учив любити!"

—o—

Нові книжки й журнали.

Галина Журба: РЕВОЛЮЦІЯ ЯДЕ. Том І. Українська Культурна Скарбниця, ч. 13—14. Львів, жовтень-листопад 1937. Стор. 229, 16°.

О. П. Дзедзик: КАТЕХИЗИ ДЛЯ І. КЛ. ВСЕЛЮДНИХ ШКІЛ. (В начерках). Львів 1937. (Відбитка з „Сівача"). Стор. 92, 8°.

Дописи.

КОЛОМИЯ.

„Тріюмф медицини", відому комедію на 3 дії Конича-Лисенка відограв драматичний гурток при чит. „Просвіти" ім. Т. Шевченка на кутському передмісті дня 5. п. м. у салі „Народнього Дому". Вистава йшла під дермою режисера О. Скалозуба й випала добре. Найкраще вивязався К. Сельський в ролі Демонтія та М. Копаба в ролі Золотьлова. Добре достроювалися Д. Кукурба (лікар Дестилят'в), С. Кукурба (жінка Золотилова) та М. Жураковський (адвокат). Доволі численна майже без вимку міщанська публика, здебільша з кутського передмістя бавилася дуже добре та не жалувала аматорам заслужених оплесків.

15-ліття „Веселки", видаваної в Каліші еміґрантами, вшановано заходом секції прихильників знання й мистецтва при філії „Просвіти" в Коломиї окремим вечером дня 10. п. м., що його виповнив цікавий реферат ред. І. Зубенка про культурно-просвітне життя в еміґрантських таборах. З нього довідалися (нечисленні) слухачі, що в таборі серед сірої буденщини гурток молодих людей зум'в створити невеличке, але здорове культурно-освітнє середовище; його органом був журнал „Веселка", в якому дебютували молоді, сьогодні загально відомі поети й письменники як Е. Маланюк, Драган, Павлюк та інші. Відчит, ілюстрований зразково виголошеними речитаціями реж. О. Скалозуба, стрінувся зі загальним признанням.

20-ліття смерти М. Марковички (Марка Вовчка) відсвяткувала молодь ґімназії „Р. Ш." в Коломиї дня 11. п. м. окремим вечером, який виповнили: 1) добрий реферат про її життя й літературну творчість, що його виголосила учен. VIII. кл. Стадниченківна, 2) рецитації „Двох синів" (у вимках), що її виконала зовс'м добре О. Мельниківна (IV. кл.) та 3) вистава „Інститутки", в сценічних картин В. Павлусевича за М. Вовчком. Слід признати, що цю дуже вдатно змонтовану інсценізацію відомої пов'єти славної письменниці вивели учениці під проводом учительки М. Білинської на повне вдоволення гостей. Деякі з молодих аматорок виявили непересічний сцен'чний талант. На перше місце вибилася О. Яремич (IV. кл.) в ролі Інститутки; ця дебютантка вироблено дикц'єю та повною свободою рухів виявила, що в її душі криються завдатки на майбутню сценічну артистку. Інтересною була Я. Маюглова (I. літ.) в ролі пані-дідички та У. Фіглюс (I. літ.) в ролі Усті. Дбайливі одяги, хороводи, співи дівчат та забава хлопців-дітей оживили декоративно-сценічний бік картин. З двох чолов'чих роль слабше вивязався Зуляк (IV. кл.) як лікар. Не був відповідно схарактеризований і за мало вжився у свою поважну ролю. Ціл'сть залишила позитивне враження і заслугує на признання.

В 100-ліття „Русалки Дністрової." заходом чит. „Просвіти" ім. М. Шашкевича при співучасти „Коломийського Бояна" та Музичного Інституту ім. М. Лисенка відбувся в Коломиї 12. п. м. святочний концерт для вшанування роковин з нагоди 100-ліття „Русалки Дністрової". Орхестра Муз. Інст. ім. М. Лисенка розпочала концерт своїм бездоганним виконанням сюїти О. Зубенка п. н. „Україна" під управою дир. Р. Рубінгера і ввела поважний — святочний настрій. Проф. Дм. Николишин виголосив доволі довгу і змістовну промову, в якій всебічно змалював заслуги о. Маркіяна Шашкевича та висував епохальне значіння „Русалки Дністрової" у відродженні Галичини. На дальшу програму склалися хорові продукції. І так хор дорослих чит. „Просвіти" під орудою п. С. Луканюка відспівав: а) Ой на горі васильочки (аранж. Дм. Котка) і б) Ой пряду, пряду (аранж. Леонтовича). Безумовно краще випала друга п'сня, в якій хор придержувався тонації. Мішаний хор чит. „Просвіти" ім. М. Шашкевича під досвідною диригентурою проф. Д. Николишина відсп'вав удатно Малицької — Ярославенка кантату: „В Маркіянове свято", — а мішаний хор „Коломийського Бояна" під вмілою і вправною орудою довголітнього диригента адв. Р. Ставничого відспівав гарно народню пісню „Зашуміла ліщинонька". Хорові продукції переплітали деклямації. П. Володимир Ругужинський віддеклямував зовс'м добре Шашкевича Побратимові, а п. Ярослава Мерляк з доброю дикцією та інтонац'єю віддеклямувала гарно У. Кравченко: „Століття Русалки Дністрової". Симпатичний був теж і мандоліновий квартет членів читальні, що відограли Россінія „Танкред". Найкращою точкою концерту був сольоспів знаної громадянству з раніших виступів співачки п. Роми Гумініловича, яка при фортепіяновім супроводі п. М. Витвицької відсп'вала прегарно Шашкевича—Матюка „Веснівку", Шашкевича—Кудрика „Ніссе місяць ясним небом" та Вахнянина арію Одарки з опери „Купало". На закінчення відограно В. Ковальчука IV. дію „Русалки" під режисерією О. Скалозуба. Ефектовно випала вінцева картина. Концерт закінчено відсп'ванням національного гимну. Слід лише згадати, що концерт почався з півгодинним спізненням. Крайня пора зірвати з традиційною на коломийському терені неточністю.

В. М.

В місяці грудні зайдуть до Вас висланці „Просвіти". Прийміть їх щиро й сердечно. Нехай не забракне нікого з нас у збіркових листах ювилейного „Дару Просвіті"! Щедрим датком засвідчім, що Матір-„Просвіта" всім нам дорога, що дорога нам доля Нації!

КОПИЧИНЦІ.

Філія Т-ва „Просвіти" приготовляється до святкування „Ювилейного Року" „Просвіти". Пов'товий ювилейний ком'тет, що складається з представників пов'тових та копичинецьких установ і всіх голов сільських читалень, на останнім засіданню дня 8. грудня п. р. вибрав зпоміж себе діловий комітет з 20 осіб. Одночасно діловий комітет вибрав секцію прапорову з провідником адв. Зеленецьким, секцію фонду національної культури з провідником дир. Безкоровайним, конгресову секцію з провідником дир. В. Пенцаком, збіркову секцію з провідником д-р Бабієм та імпрезову секцію з провідником асп. Фірчуком. У склад кожної секції входить 4 членів ювилейного ділового комітету. Президію ділового комітету творять провідники секцій. Дня 19. грудня п. р. в год. 12-ій відбулася пов'това просвітна нарада, в якій взяло участь 60 осіб, як представники 15 читалень та деякі члени ювилейного комітету з Копичинець. Як на дуже погану погоду і тяжкі дороги, то число учасників було досить добре. На нараді зреферував інсп. Гафткович присутн'м всі завдання ювилейних комітетів, повітового і сільських та візвав до енергійної праці. Голова філії м-р Фірчук обговорив стан філії, візвав вирівнювати вкладки та подав пляни праці філії. Одночасно зібрано замовлення на 100 календарів „Просвіти" на 1938 р. (Дотепер продано 100 штук).

Свято-Миколаївський вечір у Копичинцях влаштувала по традиції „Рідна Школа". Однак вечір цей пічим не був подібний до минулорічних вечор'в, що проминали у веселім милім настрою. Цього року відчитання письма до всієї інтеліґенції в Копичинцях і написи на деяких „дарунках" вражали простацтвом, неуктвом, браком такту та інтеліґенції. Майже всі виходили зі салі з великим обуренням та неголуванням. Якщо мають відчитувати якесь письмо з „дарунками" для поодиноких осіб, то його повинні уложити люди, які уладжують імпрезу або бодай вони повинні переглянути письмо і написи на дарунках, як це робили відповідні чинники минулими роками. Не можна в ніякому випадку допускати до того, щоб якісь люди зводили свої порахунки публично зі всіми їм немилими особами і майже всіх людей ображували. Це на будуче не повинно повторитись. Про це повинна подбати управа школи, що відповідає перед громадянством за тактовне переведення цілої імпрези.

—o—

Спорт.

ПЕРШИЙ ГАКІВКОВИЙ МЕТЧ У ЛЬВОВІ.

В неділю 26. п. м. відбудеться на гаківковім гриці Погоні при вул. Шимоновичів гаківковий тур'р із участю **України, Погоні, Чорних та АЗС-у.**

Турнір розпочнеться в год. 7. вечором і триватиме до 9. години веч. Ціни вступу на цей турнір зовс'м низькі.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

З життя УСК. „Гарт" у Зболбунові. 20. п. м. закінчився внутрішньо-клюбовий пінг-понговий турнір УСК „Гарт". В турнірі брало участь 18 змагунів, з них 12 покінчило всі стрічі і тільки один з причини зранення руки відступив. Змагання відбулися односторонньою системою, значить грав кожний із кожним по одному сеті. Виграну класифікували як 2 пункти, нерішену — 1 пункт, програну — 0 пунктів. Перше м'єце здобув у цьому турнірі Михалюк Олександер із 22 здобутими пунктами 1.0 страченими. Друге місце заняв Якубчук Володимир (18 п. — стр. 4), третє Семенюк Гриць (17 доб. пунктів і 5 страчених). Останнє, дванадцяте м'єце заняв Цюпалюк Микола, якому не вдалося здобути ні одного пункту. — Проєктований турнір шахістів відбудеться аж по Р'дві, тому що змагуни перевантажені тепер працею, як напр. підготовою до коляди, ялинки для бідних дітей і до власних загальних зборів.

Метч Шмелінґ — Люї відбудеться імовірно в Льос Анджельос, яке вважають найлогіднішим місцем зустрічі обох боксерів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Субота 25. XII. год. 7.30 „Сісі".
Неділя 26. XII. год. 12 впол. Івась і Франек казка: год. 3.30 „Сісі"; год. 7.30 „Сісі".
Понеділок 27. XII. год. 3.30 „Івась і Франек" казка: год. 7.30 „Сісі".
Вівторок 28. XII. год. 7.30 „Сісі".
Середа 29. XII. год. 7.30 „Сісі".

Театр Різнородностей:

Субота 25. XII. год. 7.30 „В перфумерії"
Неділя 26. XII. год. 3.30 „В перфумерії"; год. 7.30 „В перфумерії".
Понеділок 27. XII. год. 7.30 „В перфумерії".
Вівторок 28. XII. год. 7.30 „В перфумерії".
Середа 29. XII. год. 8. Стефан Ашкеназе, форт. рес'таль.

Український Театр „Units" — саля Жид. Театру при вул. Ягайлонськ'й 11.
ЛЬВІВ:
25. XII. год. 3.30 Сараєво.
26. XII. год. 7.30 Сараєво.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.
НОВИЙ САМБІР:
25. XII. Мазепа.
26. XII. Ніч під Івана Купала.
Вп. Громадянство Лемківщини перепрошуємо. Турне туди відкликуємо з причин від театру незалежних.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.
СОКАЛЬ:
25. XII. Вій.
26. XII. Шаріка.
УГРИНІВ:
27. XII. Шаріка.
28. XII. Орлеия.
СОКАЛЬ:
29. XII. Процес Мер[illegible]
30. XII. Шалапут.
БЕЛЗ:
31. XII. Циганський барон.
1. I. Шаріка.
2. I. Орлеия.
3. I. Дівча з Маслосоюзу.
4. I. Муж двох жінок.
З Белза іде театр до Рави Руської. Режисер'я вик'нчує до постанови: 1) Ірод Великий, 2) Орфей у пеклі, 3) Лісова Пісня.

Український Національний Хор Дмитра Котка
25. XII. Теребовля.
26. XII. Тернопіль.
27. XII. Тернопіль.

КІНА

АПОЛЬО: „Королівський вальс" (Тайна замку Зонна).
АТЛЯНТИК: „Королева Вікторія".
ВАНДА: Тонько і Шенко „Буде краще" та „Моя дівонька".
ҐРАЖИНА: „Їх сто, вона одна".
ЕВРОПА: „Порт Артур".
КАСИНО: „Н оборонці" з Фліпом і Флапом і кольоровий додаток.
КОПЕРНИК: „Князь і прошак".
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Нинішні часи".
МІРАЖ: „Пісня засуджених".
МУЗА: „Фікен з 13".
ПАКС: „Спокуса".
ПАЛЯС: „Князь Іко" із Солею Ген'є.
РАЙ: „Тройка гільтаїв".
РІЯЛЬТО: „Лелятко" з Дан. Дар'є.
СВІТ: „Неді'ніїстен таппюс".
СТИЛЕВЕ: „Князь" та ревія „Мельники з мігдалами".
УТІХА: „Сміціг Буд" і ревія „Святоє' попизки".
ХИМЕРА: „Весела д'вка" з Т. Лерб'н і кольорові додатки „Весела Барта".

ФОТОПЛЯСТИКОН
(пл. Марійська 5)
„Єгипет".

ФОТОПЛЯСТИКОН „Свегозія" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
II. частина „Вистава в Парижі".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 25. грудня 1937.

БЕРЛІН 12.00 Орх. конц. 15.00 Веселі свята нар. пісні. 18.00 Розв. музика 20.00 21.00 Роз.-муз. концерт: ВРОЦЛАВ 20.00 21.00 22.00 Оперетковий вечір: БУДАПЕШТ 13.30 Танц. музика 22.00, 23.00 Концерт: ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт 15.40 Камер. концерт духих інстр., 18.20 Вертер із Іван. 20.20 21.00 Вес. веч'р. ДАВЕНТРІ-НАЦІОНАЛ 19.00 „Чіпленс концерт" словесно-муз. авдиц'я Дебіс' 19.20 Розв. музика 20.20 Тен. фост: КЕНІҐСБЕРҐ 20.00 21.00 „Івась і Ганнуся" оп. Гумпердінка; ЛЯЙПЦІҐ 19.00 20.00 21.00 22.00 „Тангайзер" оп. Вагнера; КОШИЦІ 18.45 В'ечер: МІЛЯНО 17.15 20.20 Розв. музика 21.00 22.00 Святочний вечір: ПРАГА 19.20 20.00 21.00 22.00 „Продана наречена" оп. Сметани; РАДІО ПАРІ 15.00 Орх. 20.15 Давні коляди 20.20 Танц. музика 21.30 22.00 23.00 24.00 Опера: РИМ 19.00 Трансм. з Ватикану: Великий святочний концерт — Джіґлі тенор, Альбанезе сопр., Альбано альт орх. хор Сикстинської каплиці: ШТУТҐАРТ 19.00 20.00, 21.00 „Чарод'йний флет" оп. Моцарта.

Неділя, 26. грудня 1937.

БЕРЛІН 20.00 21.00 22.00 „Міньон" оп. Томаса: ВРОЦЛАВ 20.00 21.00 Нар. вечір: БУДАПЕШТ 12.30 Орх. концерт 18.05 Циг. музика 19.45 20.00 21.00 „Весела вдова" оп. Легара: БРЮССЕЛЬ Ф.Л. 21.00 22.00 23.00 „Останній вальс" оп. О. Штрауса: ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Симф. концерт. 15.40 Концерт квартету. 19.25 Пісьи. орх. 20.05 21.00 „В м'ст і с'л" концерт музика, співи: ГАМБУРҐ 20.00 21.00 „Бокаччо" оп. Мосаженера: ДАВЕНТРІ-НАЦІОНАЛ 19.00 Церк. орх. 14.00 Ті... співають і оповідають: КОШИЦІ 18.00 Д-р М. Попович: Наше обєднання: МІ.

ЛЯНО 17.00 Симф. концерт; 20.30 Розр. музика, 22.15 Розр. програма; МІНХЕН 19.00, 20.00, 21.00, 22.00 „Чародійний флет“ оп. Моцарта; ПРАГА 9.55 Сальон. квартет, 14.35, 15.00 „Кармен“ оп. Бізета“, 17.50, 18.00 Фільг. концерт, 19.10 Військ. орх., 22.35 Сальон. музика; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 „Осудження Фавста“ муз. легенда Берліоза, 21.30, 22.00 „Ль Ілістре Фрегона“ оп. Р. Лярарі; РИГА 19.00, 20.00 „Фридерика“ оп. Легара; РИМ 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Мефістофель“ оп. Аріга Бойта; СОФІЯ 17.00 Гутірка, пісеньки, 19.00 Вок. концерт, 20.00, 21.00, 22.00 „Трубадур“ оп. Верді'я.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 25. грудня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.05 Хліб. Ґазетка, 8.20 Коляди, хор, 9.00, 12.03 Розривковий концерт; 13.30 Концерт бажань; 14.30 Різдво у Коркежишках; 15.00 Розривковий концерт орх. (гр. пл.), Деніс хор; 16.30 „Ковальські віднайшлися“ говорена повість Кунцевичевої; 16.48 Старопольський вертеп; 17.30 Танк. музика; у перерві в год. 18.10 Фейлетон сп'кера; 19.25 Трансм. з Ватикану: Фрагмент концерту, хор Сикстинської каплиці та Беніяміно Джіглі тенор; 20.00 Розривковий концерт: орх., хор, Дзедушицький, тенор; 21.30 З колядою по світі — репортаж, хор; 22.15 „Калейдоскоп“ муз. авд.: тріо, Горська сопран, Щепанський тенор, скрипка, два форт.; 23.00 Програма на завтра; 23.05 Плита за плитою, танкова музика; у перерві „Свята п. радника“ гумореска Раорта.

Неділя, 26. грудня 1937.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Коляди: сопран, форт.; 8.25 Коляди різних народів, хор хлоппів; 10.30 Россіні: „Севільський цирульник“ ком. оп. з гр. пл.; 12.03 Симфонічний поранок; 13.00 Фільм. огляд; 13.10 Судомирська легенда; 13.30 Розр. концерт; 15.00 З колядою, нар. хори; 16.05 Концерт солістів, форт., спів; 16.45 „Ковальські віднайшлися“ говорена повість, 17.00 Танк. музика, орх. і нар. капеля; 18.30 „Сім зірок“ поема Мик. Коперника про Христа Ісусом званого у перекладі Івана Каспровича; хор, Реслер-Стокова, мецосопран, органи, віол.; 19.30 Войська авд., 19.45 Форт. твори на чотири руки; 20.25, 20.30 Спорт. 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.00 З Тоньком і Шепком під ялинкою, вес. авд., 21.30 Літ. варно Бой-Желенського, 21.45 Легка авдиція: ревелерси, цитри, клярнет, форт., 22.30—24.00 До танку грає мала орхестра, у перерві год. 22.50 Ост. вістки.

Радіокутик.

ПІВНІЧНИЙ БІГУН ПРОМОВЛЯЄ.

Совітське радіо зорганізувало цікаву авдицію. Родини тих, що перебувають на Північному Бігуні та є відірвані від світа, промовляли до них у московських студіях перед мікрофонами. Один з членів експедиції подав радіотелеграму, повідомляючи Москву, що надані звідтам відомости було добре чути та що вони додали заохоти залишеним на леді дослідникам.

ПРЕСА ТА РАДІО У ФРАНЦІЇ.

Паризький Пресовий Синдикат оголосив комунікат, де ствержує тяжку фінансову ситуацію французької преси. Вона все більш погіршується, існування багатьох видавництв загрожене, а також тисячі родин робітників, урядовців, продавців і т. п. бідують. Синдикат уважає, що дуже важким та пильним є в цій справі порозуміння між „писаною“ та „мовною“ пресою.

Преса без сумніву потерпіла з приводу перебрання радієм інформаційної служби та введенню огляду преси.

Синдикат домагається в найближчому часі наладнати відносини між пресою та радієм у формі устійнення годин, коли радіо надає інформаційні авдиції та огляд преси та щоб ці авдиції не впливали відємно на продаж денників.

НОВІ НІМЕЦЬКІ РОЗПОРЯДЖЕННЯ В СПРАВІ ІНСТАЛЯЦІЇ АНТЕН.

1. листопада п. р. ввійшли в силу нові розпорядження щодо інсталяцій навсерхніх антен, опрацьовані Товариством німецьких електриків. Власник навсерхньої антени зобовязаний постійно опікуватися антеною, та раз у році закликати фахівця перевірити антену. Антену можуть закладати лишень фахові техніки, бо тільки вони можуть осудити, чи заінстальовані урядження запевняють безпеку. Не вільно причеплювати антени до комина, слід прикріпити її до муру спеціяльною конструкцією. Навсерхні антени можна поміщувати тільки на таких домах, де дахи не є знищені.

Всі металеві конструкції заінстальовані на даху та підтримуючі антену, мусять бути уземлені. Якщо вживається підтримних урядженъ нижче 3 м. з матеріялу, котрий є злим електричним провідником, урядження ці мусять бути получені з землею за помічю громозводного дроту. Крім цього навсерхні антени мусять бути засоблені в відгородники. Якщо вживаємо новітній електричний провідник, то екрановий плащ також мусить бути засоблений в відгородник, якщо не має тривалого уземлення. Каналізаційні рури та рури центрального огрівання або ринви є достатнім уземленням, одначе під умовою, що на всій своїй довжині вони є з металевого матеріялу та що лучаться вони з землею. Слід памятати, що істнуючі на даху громозводи не вільно використовувати для радіових цілей та уземлення.

БІРЖА.

Львів, 24. грудня 1937

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·88. 89·45. Доляри американські 5.27·50. 5.25·00. Доляри канад. 5.27·00—5.24·50. Фльорени гол. 294·17—292·45. Франки фр. 18·10—17·70, Франки швайцарські 122·40—121 60, Фунти англ. 26·43—26·27. Ґульдени данц. 100·20—99 80, Корони ч. 17 80—17·20. Кор. дан. 118·04—117·20 Кор. норв. 132·83—131·85. Корони шв. 136·33—135·35, Ліри, італ. 21·60—20·80, Марки фінлянд. 11·67—11·25, Марки нім. 117·00 — 114·00, Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 129·00 — 125·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 63·50, 63·25, 3 інв 1 ем 78·00 серія 89·50. 3 поз. інв. 2 ем. 78 00., серія 88·50. 5 конверс. 67,25 прем дол. 42·40, 4 консол. 65·50

Папери.

Банк Польський 113·00. Цукор 35·00. Вугіль 29 50, 30·00, Лільпоп 61 00

Тенденція сильна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 24 грудня 1937 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·30 зол.
молоко	19—20 сот.
яйця (копа)	5·60 зол.

Тенденція на масло зниж кова, на молоко та яйця вдержанана.

ОПОВІСТКИ.

Жертви надіслані до Адмін. „Діла“: Д-р Мирон Нижанківський, Ківерці: на Інвалідів зол. 10, на фонд допомоги українській молоді зол. 10, для безробітних зол. 10, для „Просвіти“ зол. 10, на „Рідну Школу“ зол. 10. — Студ. -Тво „Січ“ Ґрац для найбідніших зол. 24.50.

Управа Товариства Вояків 6. Армії У. Н. Р. доводить до відома пп. членів Т-ва, що в дні 9. січня 1938 р. у м. Каліші в Українській Станиці в год. 13 у першому терміні і в год. 14 у другому — відбудуться 10-і чергові загальні збори Т-ва Вояків 6. Армії У. Н. Р. — Управа Т-ва. 2356 2—2

Подяка.

Високопреподобному о. С. Василеву за провід у похоронах, Високоповажаним паням Мед. Д-рові С. Білякові і Вп. Пастернакові за гарячі і сердечні слова прощання Покійного, Вп. Членам Т-ва „Міщанське Братство“ і „Союза Українських Купців“, усім Вп. Паням, Приятелям, Товаришам і Знайомим Покійного нашого Мужа, Батька і Стрийка, бл. п. ДАНИЛА СТЕЦЬКОВА, що віддали Йому останню прислугу, відпровадивши Його в дорозі до вічного відпочинку в дні 21. грудня 1937 р. складають найсердечнішу подяку опечалені

Дружина, Донька і Братанич.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПОДОРОЖУЮЧОГО — відповідального грошево, з кавцією 1000 зол. шукаю. Платня місячна. Котульська, Грудьонда, ул. Костюшка 44 (Grudziądz, ul. Kościuszki 44).

КНИГОВОДА-БІЛЯНСІСТА, першорядну силу, прийме негайно поважне промислове підприємство. Оферти до Адміністрації „Діла“ під „Білянс“. 2355 2-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ОКАЗІЙНО знаменита машина українсько-польська на продаж. Зголошення „Діло“ „Мерцедес“. 2366 1—2

ЖАРІВКИ від 5—25 ват. 70 сотиків, детекторовий голосник 5.— зол., двополумінна лямпа 6.— зол., кухонна лямпа 2.— зол. „Централя жарівок“, Ринок 21. 2318 2—5

КРЕТОНИ англійські на покриття і портієри надійшли. **Меблеві матеріяли** в найбільшім виборі. Ціни найнижчі. Ванк, **пл. Марійська 6.** Жадної філії не маємо. 2223 6—10

МОДЕРНІ фіранки, капи, накидки ручної роботи, ковдри, ціни фабричні Фрайліх, вул. Сикстуська 21. 2157 9—0

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевіше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 3—19

ГАРНИЙ дім, город, сад, при трамваю, Листопада, 14.000 — „Трансакція“ — Львів, Длугоша 1. 2332 4—4

НАЙКРАЩИЙ святочний спомин — це купно дому, приносить сталий дохід, забезпечує будучність. Порозумітесь негайно на адресу: „Трансакція“ Львів, Длугоша 1, де безплатні інформації і поради. 2332 4—4

РІЖНІ

НАПРАВЛЯЄ, стриже, чистить перські дивани, смиренські і фабричні килими, скоро. Купує дивани перські і приймає в коміс, крамниця з килимами Борзовська, Львів, пл. Бернардинська 12. 2044 8—9

РОБІТНЯ артистично-бронзівнича виконує всякі церковні речі, як монстранції, чаші, павуки і т. п. Відполочує теж чаші та всяке інше. Фединський Степан, Львів, Вірменська ч. 25 (в реальности „Зорі“). 1927 11-12

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер Бема 12 а. тел. 224-31. 1959 25-30

ЮВІЛЕРСТВО, годинникарство, виріб спортових відзнак і нагород ВЛАДИСЛАВ БУШЕК, ЛЬВІВ, АКАДЕМІЧНА 6. Всілякі направи дешево і солідно. 2277 7—10

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, оправа образів найдешевше — шклярство В. ОТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 2342 3—10

ОГОЛОШЕННЯ.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. — Видає Видавнича Спілка „Діло“. — З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.